

Jesenice, 16. januarja 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara« Železarna Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Odbor in komisije pri svetih DE stimulatивно nagrajujejo

V zadnjih dneh preteklega leta je odbor za izume in racionalizacije pri DSZ in komisije za oceno tehničnih izboljšav pri svetih delovnih enot obravnavale več izvedenih tehničnih izboljšav.

Jožu ZIDARJU, vzdrževalnemu asistentu v valjarni 2400, je bila priznana in izplačana enkratna odškodnina v višini 900 N din za uspešno izvedeno tehnično izboljšavo št. 1906 »Konstruiranje, izvedba in namestitev novega ščitnika in podesta nastavne naprave«. Z novo izvedbo ščitnika je avtor občutno zmanjšal čas menjave trojke in preprečil dvojni utik valjanca, znatno pa je povečana tudi delovna varnost vseh tam zaposlenih.

Zdravko ZIMA, prvi ključavničar strojnega vzdrževanja v valjarni debele pločevine v valjarni Javornik, je prejel spodbudno odškodnino v višini 400 N din za svojo tehnično izboljšavo št. 1907: »Izboljšava na odvodkah srednjega in spodnjega valja«. S to izboljšavo je avtor preprečil kritično risavost na pločevini, ki je večkrat povzročala reklamacije kup-

cev. Z izvedbo novih odvodkov so vsi tam zaposleni zelo zadovoljni.

Odbor za izume in racionalizacije pri DSZ pa je na šesti, to je zadnji seji, ugodno ocenil štiri kvalitetne izboljšave in avtorjem priznal štiri odškodnine v skupni višini 10.440 N din.

Najvišjo odškodnino sta prejela avtorja izboljševalnega predloga št. 1872 Edvard DOBRAVEC in inž. Emil AZMAN iz elektro vzdrževanja valjarne Bela. Avtorja sta v vsesplošno zadovoljstvo obratovodstva valjarne žice in delovne enote valjarne Bela odlično rešila problem elektro dinamičnega zaviranja navijalcev žice v valjarni žice. Člani odbora so na osnovi ugotovitev in ocen avtorjema priznali enkratno skupno odškodnino v višini 5.110 N din.

Stimulativna enkratna odškodnina v višini 2.640 N din je bila priznana tudi avtorjem izboljševalnega predloga št. 1877: Ediju KAVCICU, Aleksandru DOLINARJU in inž. Danielu LANGUSU — elektro vzdrževalcem iz predelovalnih obratov, ki so namestili na novem Siemag valičnem stroju v obratu hlad-

ne valjarne odlično novo zvočno in svetlobno signalizacijo sistema mazanja, ki preprečuje kakršenkoli zastoj ali okvaro na številnih mestih mazanja.

Vodja strojnega in elektro vzdrževanja na plavžih Stane TORKAR in Karel NAGODE sta prejela za svojo tehnično izboljšavo št. 1884: »Izdelava in montaža varnostnega izklopnika na poševnih dvigalih plavž št. 1 in 2« enkratno skupno odškodnino v višini 1.740 N din. Z novim avtomatskim izklopnikom sta preprečila zastoj pri nemoteni proizvodnji in povečala delovno varnost vseh zaposlenih pri poševnih dvigalih in tehtnici.

Franco ZUPANČICU in Maksu GRICARJU, elektro vzdrževalcema v valjarni Bela - valjarna žice, so člani odbora na osnovi pravilno prikazanih in potrjenih prihrankov ter koristi, ki jih izkazuje tehnična izboljšava št. 1887: »Ureditev in zaščita solenoidnih ventilov na progah nove valjarne žice na Belii, priznali enkratno skupno odškodnino v višini 950 N din. Avtorja sta s posebnimi oplačeni gumi cevmi uspešno zaščitila čez 40 kom. solenoidnih ventilov in na ta način preprečila številne zastoj in s tem izpade proizvodnje za letno 300 ton.

(Nadalj. na 2. str.)

Povodni priredila 50-letnica
Brodogradilista „Sava“
in Macvanske Mitrovič,
Radniški svet Brodogradilista

ZAHVALJUJE

drugemu „ŽELJEZAR“ - JESENICE

ZA DUGOČASNO, USPEŠNO SARAĐNJO

Državni svet

Željko Zupančič

Pročelnik Radniškega sveta

Edvard Dobravec

Vzdrževalci preprečili večjo okvaro normalizirne peči

V sredo dopoldan nekaj pred 10. uro so bili vzdrževalci na Javorniku obveščeni, da je prišlo do zastaja normalizirne peči v valjarni 2400, ki ga je povzročila plošča, dolga 8 do 9 m in široka 1 do 2 m. Problem so rešili tako, da je rezalec Stane Dobnik s kisikom odrezal ploščo in da je spet lahko peč po enurnem zastoju začela obratovati. Če vzdrževalci z Javornika ne bi hitro ukrepali, bi bilo nujno tudi večje popravilo in peč ne bi mogla en dan obratovati. Tako bi nastale težave pri žarenju in normaliziranju pločevine, ki pa so jih vzdrževalci in še posebej Stane Dobnik pravočasno preprečili.

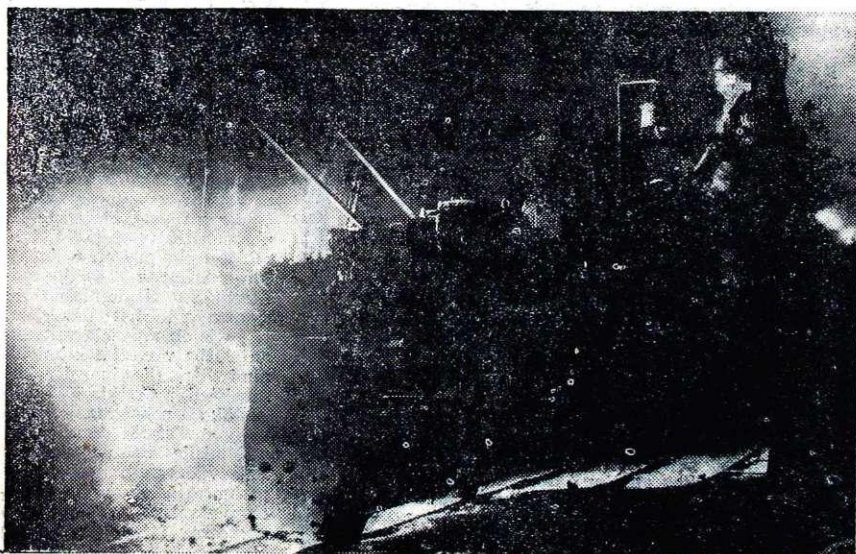
Za hitro in uspešno akcijo ter rešitev problema za služijo vzdrževalci z Javornika pohvalo in priznanje.

Gregor Klančnik generalni direktor združenega podjetja

Na drugi redni seji delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarnice, ki je bila 15. t. m. na Jesenicah, so imenovali za generalnega direktorja združenega podjetja Slovenske železarnice GREGORJA KLANČNIKA, dosedanjega direktorja železarnice Ravne.

Gregor Klančnik je bil rojen 7. novembra 1913 v Mojstrani. Končal je srednjo tehnično in višjo ekonomsko šolo, direktor železarnice Ravne pa je bil od leta 1946. Za uspešno vodenje Železarnice je letos prejel nagrado Borisa Kraigherja. Je tudi ljudski poslanec in aktiven družbeno-politični in športni delavec.

OB NJEGOVEM IMENOVANJU MU DELOVNI KOLEKTIV NASE ŽELEZARNE ISKRENO ČESTITA IN MU ŽELI ČIMVEČ USPEHOV PRI VODENJU ZDRUŽENEGA PODJETJA IN PRI URESNIČEVANJU INTEGRACIJSKIH ZAMISLI.

Martinarina — zakladanje SM peči

INVENTIVNA DEJAVNOST ENA OD OSNOVNIH PODJETNIŠKIH FUNKCIJ

V železarni vedno bolj prevladuje spoznanje, da je za doseganje boljših delovnih in poslovnih rezultatov ter konkurenčne sposobnosti še kako pomembna iznajditeljsko-racionalizatorska in novatorska dejavnost. Predvsem v minulem letu smo prešli od popolnoma stihijskega razvoja inventivne dejavnosti k vsaj delnemu usmerjanju in spodbujanju iznajditeljstva, novatorstva in racionalizacij. Prvi korak pomeni razpis ozkih grl in nerešenih vprašanj v proizvodnji oziroma tehnologiji, ki so jih sporočili organizatorji dela na podlagi poziva direktorja. Prispevek k večji organizaciji te dejavnosti pomeni tudi organizacijski predpis za obravnavanje inovacij in seveda tudi decentralizacija samoupravnih organov, ki so pristojni za ocenjevanje predlogov na podlagi predhodnih strokovnih ocen. Dovolj tekoča pa je bila tudi popularizacija dosežkov avtorjev inventivnih predlogov v glasilo delovnega kolektiva in v lokalnem radiu. Kljub precej povečani tovrstni dejavnosti v minulem letu in precej izboljšani stimulacijski politiki pa še vedno ta dejavnost ni dosegla tiste razsežnosti, ki jo tako pestra tehnologija in tako številen kolektiv mora razviti.

Če izhajamo iz znanstvenih raziskav in teorije intelektualne ustvarjalnosti, da ima vsak človek določene inventivne sposobnosti za določeno ustvarjalno sposobnost in iz gornjih kvantitativnih sprememb na področju inventivne dejavnosti v podjetju ter da kljub temu dejavnosti nismo razvili na nivo, ki si ga želimo, potem moramo še in še, predvsem z vidika doslej znanih znanstvenih in strokovnih dosežkov na tem področju človekove ustvarjalnosti iskati vzroke, da nismo še bolj uspešni. Najbrž bomo kaj kmalu ugotovili, da smo pri tem še vedno premalo strokovni in da ta dejavnost še ni postala ena od osnovnih podjetniških funkcij železarn.

Predvsem bi morali pri obravnavanju tega vprašanja imeti pred očmi to, da je invencija, kot razumsko oblikovanje, novo znanje in novotarija ter da šele gospodarska uporabnost iznajdbe, v svoji sklenjenosti daje to, kar bi želeli s predlogom doseči, to je pozitivne gospodarske dosežke. S tem želimo poudariti, da tehničnega napredka ni, če ne bomo upoštevali, da gre pri tem za verigo dejavnikov, v kateri je vsak člen enako pomemben in da moramo vsakemu posvetiti primerno pozornost. Seveda pa bo vse to uresničljivo takrat, ko bo v našo zavest prodrla spoznanje, da v sodobnem gospodarstvu pomeni novo znanje, ki se ga da uporabiti v gospodarskem procesu, enega od najproduktivnejših gospodarskih dejavnikov in eno najučinkovitejših konkurenčnih orodij.

Tak odnos do inventivne dejavnosti pa pomeni tudi zahtevo po programiranju te dejavnosti tako v vsebinskem pogledu kot v organizacijskem (kadri, sredstvo, oprema idr.). To pa bo učinkovito, če bo vgrajeno v program celostnega gospodarskega in poslovnega razvoja podjetja. Kajti doslej se v naši praksi kaže, da večina izboljševalnih in iznajditeljskih predlogov predlagajo posamezniki, kar potrjuje to, da se ta dejavnost danes še preveč odvija mimo splošnih gospodarskih prizadevanj in politike železarn. V tem pogledu bi kazalo narediti korak dalje in uveljavljati konkretno angažiranje tako posameznikov kakor izbranih teamov pri razreševanju določenih tehnoloških vprašanj ali pri uvajanju novih teoretičnih spoznanj v tehnologijo. Tako delo pomeni verigo dejavnosti, v kateri je vsak člen pomemben in potreben ustrezne stimulacije, od iniciative, zamisli prek vseh členov, ki so sodelovali pri uresnitvi ideje.

V smislu zakona o patentih in tehničnih izboljšavah se šteje tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov, s katerimi se dosega večja delovna storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav ter boljša kontrola proizvodnje in večja varnost dela. Ta definicija je silno ozka, to pa še bolj zožuje določilo zakona, ki izloča iz te dejavnosti določena delovna in strokovna področja ter določene strokovne delavce. Seveda se vse to odraža tudi v našem pravilniku in morda je prav v tem tudi vzrok, da se v železarni v inventivno dejavnost zelo redko vključujejo tudi tehniki in inženirji in da je zato ta dejavnost zelo zožena in lahko tudi pomeni za podjetje težje posledice, kajti ali niso ta določila naperjena ravno proti visokim kadrom?

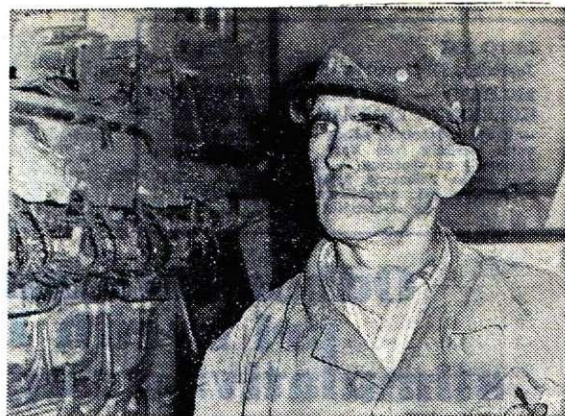
Bodoča razmišljanja v železarni v smeri nadaljnega pospeševanja in motiviranja inventivne dejavnosti bi torej kazalo usmeriti na oba bežno omenjena področja, to je na področje razširive ustreznih ukrepov za poživitev te dejavnosti znotraj podjetja, kot na področje zakonske urejenosti teh vprašanj. Ob tem pa bi moralo prodrati v našo zavest tudi to, da pomeni spodbujanje in usmerjanje inventivne dejavnosti, kot ene osnovnih podjetniških funkcij, smotno programirano in organizirano delo. To, kar smo doslej naredili, je šele prvi korak k temu.

Odbor in komisije pri svetih DE spodbudno nagrajujejo

(Nadalj. s 1. str.)

V preteklem letu so naši iznajditelji, novatorji in racionalizatorji s svojimi tehničnimi izboljšavami precej prispevali k boljšim poslovnim rezultatom. V proizvodnjo so uvedli precej koristnih izboljšav, ki so preprečile okvare in zmanjšale število zastojev. Iznajditelji in novatorji se skupaj z racionalizatorji trudijo in prizadevajo, da bi povečali delovno varnost na številnih strojih in strojnih napravah ter pečeh. Ta prizadevanja pa vplivajo tudi na znižanje materialnih, proizvodnih in vzdrževalnih stroškov. Njihov cilj je zmanjšati težko in naporno ter nevarno fizično delo vseh zaposlenih, da bi modernizirali, mehanizirali in avtomatizirali stare že skoraj popolnoma dotrajane stroje in strojne naprave.

Organi samoupravljanja in uprava podjetja se vsem avtorjem zahvaljuje za njihov prispevek in jim čestita k doseženim uspehom in priznanim ter izplačanim, zaslužnim odškodninam. Njihovih uspehov pa se veseli tudi ves kolektiv.

Karel Nagode

Dva izmed številnih novatorjev in racionalizatorjev

Stane Torkar

Kako je bilo s prekrški v letu 1969

Na oddelku varnostne službe smo dobili nekaj podatkov, ki se nanašajo na delo organov varnostne službe, pa tudi nekaj statističnih podatkov o prekrških v lanskem letu.

Lani je bilo ugotovljenih več kriminalnih dejanj v skupni vrednosti 95.021,10 N din. Na prvem mestu je prav gotovo znana afera z bakrom in zadeva iz valjarne žice, o čemer pa smo obširneje že poročali. K vsoti 95.021,10 N din je treba prišteti še manjše prekrške v skupni vrednosti 1.580 N din. Tako je skupna vrednost materiala, ki ga je obravnavala varnostna služba v zvezi s kriminalnimi dejanji in drugimi manjšimi prekrški, 102.882,54 N din, ali nekaj manj kot 11 milijonov starih dinarjev.

Komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v posameznih obratih so lani obravnavale 281 disciplinskih prekrškov (vinjenost, fizična obračunavanja, slaba disciplina na delovnem mestu in

predčasni pobezi z delovnih mest). 150 naših sodelavcev je bilo ustno opozorjenih zaradi manjših prekrškov. Omenimo naj še to, da je bilo med letom 53 zamud avtobusov, s katerimi se vozijo naši delavci v službo in je bilo zato vpisanih 24,33 zamudnih ur. Dodati je treba še 74 zamud vlakov in 26,17 zamud

nih ur. Problematika, ki jo je pripravila varnostna služba, za leto 1969, je dokaj obširna in vsebuje tudi več izboljševalnih predlogov za leto 1970. Tako naj bi uredili novo vratarnico na nasipu v železarni, poleg naših članov pa bi jo koristili tudi delavci Izolirke, ki imajo na nasipu svoj obrat.

Jubilanti petdesetletniki

V mesecu januarju so in bodo praznovali petdeset let rojstva naslednji sodelavci: Gojko RADOCAJ, valjar na debele pločevine — 2. januarja, Anton DEBELAK, valjar na tanke pločevine — 14. januarja, Konstantin BIZJAK, šamotarna — 14. januarja, Ivan KOSELIJ, jeklovlek — 15. januarja, Anton NOC, gradbeno vzdrževanje — 17. januarja, Uroš KRZE, center za obdelavo podatkov — 22. januarja, Marija SVETINA, martinarna — 26. januarja, Dušan JAKAC, martinarna — 26. januarja in Mirko GASPERŠIC, plavž — 29. januarja.

Čestitamo!

Ugotovitve in stališča

5. seje sveta za črno in barvasto metalurgijo pri RO Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije

Seja je bila 18. decembra, predsednik sveta Srečko Milnarič pa je predlagal tri točke dnevnega reda:

— Izvajanje notranjih in zunanjih ukrepov za izboljšanje gospodarskega položaja podjetij črne in barvaste metalurgije Slovenije.

— Organizacija sindikata v Združenih železarnah Slovenije.

— Program dela Sveta za naslednje obdobje.

Razprava je bila zelo obširna, mi pa naj omenimo tisti del, ki govori predvsem o predvideni organizaciji sindikalne organizacije v združenem podjetju Slovenske železarne. V novem podjetju naj bi po dosedanjih predvidevanjih imeli sindikalni odbor združenega podjetja Slovenske železarne, ki številčno ne bi bil velik, saj bi štel največ devet članov in to iz vsake železarne po tri. Izdelati bo treba poslovnik za delo skupnega organa sindikalne organizacije, vendar bo pri tem delu potrebna pomoč republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Na seji sveta je bil sprejet tudi program dela, ki se med drugim nanaša tudi na nagrajevanje v črni in barvasti metalurgiji, v primerjavi z ostalimi panogami, dalje na spremljanje in gibanje cen izdelkov črne in barvaste metalurgije, še posebej zaradi gibanja cen reprovromateriala, energije in uslug. Tu je še vprašanje delovne dobe s povečanjem na delovnih mestih v črni in barvasti metalurgiji ter uvajanje skrajšanega delovnega časa. Ugotovitve in stališča, ki so bila sprejeta na seji sveta, pa objavljamo v celoti.

Ugotovitve in stališča

Svet za črno in barvasto metalurgijo pri republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, je na svoji 5. seji dne 18.

12. 1969 obravnaval izvajanje sanacijskih ukrepov za izboljšanje gospodarskega stanja podjetij in ugotovil naslednje:

— Večina gospodarskih težav je sistemske narave.

— Visoka stopnja nelikvidnosti je v glavnem povzročena s finančno nedisciplino na vseh nivojih.

— Celotna potrošnja (investicijska, splošna in osebna) je večja od proizvodnje, zato moramo tudi tu iskati žarišče inflacije in nelikvidnosti.

— Materialne in finančne rezerve, kot osnovni stabilizator gospodarstva, niso ustrezne oziroma se sistemsko ne zagotavljajo na nivoju potreb, zato nam hitre spremembe na svetovnem ali domačem trgu vedno znova povzročajo veržne motnje in veliko škodo. Npr. rezerve v energetiki, vagonih, osnovnih surovinah, določenih prehranbenih artiklih itd. so premajhne, da bi v primerih sunkovitih sprememb v gospodarstvu lahko učinkovito delovale.

— Eden osnovnih ciljev gospodarske reforme je bil stabilen razvoj gospodarstva. Ta cilj ne dosegamo, zelo verjetno tudi zato, ker na vseh nivojih do federacije nevsklajano planiramo. Enostaven seštevek posameznih planov brez preverjanja pokritja materialne substance in finančnih sredstev ne zagotavlja stabilno poslovanje in razvoj gospodarstva.

— Svet ugotavlja, da je v težki industriji vedno več ne-kvalificiranih delavcev, ker se kvalificirani nočejo zaposlovati v teh panogah. Vzrok za tako stanje je iskati v sorazmerno nizkih osebnih dohodkih. Zato je v teh panogah ogrožena produktivnost in varnost pri delu. Rešitev tega problema je delno možna z družbenimi dogovori o osebnih dohodkih, ki bi morali biti v osnovi vsklajeni z ozirom na kvalifikacijsko strukturo in pogoje dela v posa-

meznih panogah ter grupacijah gospodarstva, diferenciranja pa glede na dosežene poslovne rezultate. Nagrajevanje po delu je zaradi slabega ekonomskega položaja bazične industrije ovirano oziroma neizvedljivo brez poslovanja z izgubo.

— Modernizacija bazične industrije in razširjena reprodukcija sta v zastoji, ki ga bomo težko nadoknadili. Podjetja nimajo lastnih sredstev, družbenih pa ni dovolj. Poleg tega banke niso zainteresirane svoja sredstva dolgoročno in z nizko obrestno mero vlagati v osnovne dejavnosti gospodarstva. To vprašanje se mora nujno rešiti, da ne bi propadalo to, kar že imamo kot osnovo za obstoj predelovalne industrije. Zanašanje na možnost uvažanja trenutno »cencijših« surovin nas lahko zavede v velike gospodarske zmote z vsemi negativnimi posledicami.

— Primer izvoza in uvoza aluminija je dovolj jasno opozorilo, kam nas vodi toga oziroma napačna politika cen v bazični industriji (aluminij poceni izvažamo, sočasno pa dragega uvažamo).

— Svet ponovno ugotavlja, da je perspektiva obstoja metalurškega obrata Cinkarne Celje zelo problematična. Potrebno je hitro in preudarno rešiti problem. Predlog racionalne rešitve, z upoštevanjem možne družbene pomoči, naj bi napravilo podjetje. Predlog mora predvsem upoštevati možnost prekvalifikacije in zaposlitve delavcev, ki bi zaradi preusmeritve metalurške dejavnosti Cinkarne bili prizadeti.

Dopisujte v Železarja

Nekaj misli o planiranju zalog

(nadaljevanje in konec)

Ravno tako, kakor mora biti plan prodaje obdelan po različnih kombinacijah proizvodov, je treba tudi program proizvodnje razdeliti na delovne centre. Program ne kaže samo število izgotovljenih delov posameznih artiklov, ki so potrebni v določenem časovnem razdobju, temveč tudi precizira posamezne postopke, ki so potrebni, da bi se naredila določena količina proizvodov.

To je detaljiran dokument o delu, ki ga mora vsak center opraviti v proizvodnji v določenem programiranem časovnem razdobju. Ta podrobnost ni pomembna samo zato, da bi bilo na voljo osebe s potrebnimi kvalifikacijami. To je potrebno tudi zato, da bi se izognili pojavu ozkih grl v proizvodnji, do katerih bi lahko prišlo zaradi paralelne izdelave več proizvodov, ki vsi zahtevajo iste proizvodne operacije v istem pro-

izvodnem oddelku, čeprav bi ta oddelk lahko bil sposoben, da vse to naredi postopoma v zaporednih fazah. Ozko grlo lahko povzroči koncentracija prodaje in proizvodnje v posameznih časovnih obdobjih, ker je presežena kapaciteta ene ali več faz v proizvodnem procesu v danem časovnem obdobju, kar kaže na to, da je zaželenja predhodna proizvodnja za zaloge. Pojav ozkega grla, ki presega možnosti planerja proizvodnje, da bi jo odstranil s programiranjem lastnih kapacitet obrata, bi lahko pokazala potrebo, da se na bazi supkontrakta zagotovi izdelava potrebnega dela ali pa bi bilo zaželeno, da se

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

DEZURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

	telefon	pisarni	doma
SOBOTA, 17. 1.: Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	766	
NEDELJA, 18. 1.: inž. Janez KOMELJ, žičarna	525	83/144	
PONEDELJEK, 19. 1.: Anton KOMLIJANEC, HOP	851	871	
TOREK, 20. 1.: Zvone LABURA, želblarna	738	749	
SREDA, 21. 1.: inž. Milan MAROLT, UOS	801	800	
ČETRTEK, 22. 1.: inž. Leon MESARIČ, hladna valjarna	525	590	
PETEK, 23. 1.: inž. Franc MLAKAR, elektrodni oddlek	543	790/35	

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu •

Pričetek predavanja za mlade

Na redni seji predsedstva TK ZMS Železarne so prisotni najprej razpravljali o programu dela za mesec februar. V načrtu imajo izlet in tekmovalstvo s sankami, ki pa bi moralo biti že ta mesec, vendar se zaradi pomanjkanja snega in slabih vremenskih razmer ne more organizirati. V februarju bodo organizirali tudi pustovanje in po možnosti tudi gostovanje kakšnega pevca.

Skrb za izvedbo programa teh prireditev prevzamejo športna in društvena komisija, medtem ko je ideološka komisija odgovorna za izvedbo ciklusa predavanj za družbenopolitično izobraževanje mladih v Železarji.

Priprave za izvedbo predavanj gredo h koncu in računajo, da se bodo pričela v torek, 20. t. m., v kolikor ne bodo nastopile kakšne nepredvidene težave. Predavanja bodo vsak torek po redni seji predsedstva TK ZM, ki se bodo zato pričele ob 17. uri.

Glede na posebnost in pomembnost omenjenih predavanj za mladega človeka je predstavo mnenja, da bi se moralo mladim, ki bodo predavanja obiskovali, omogočiti udeležbo na predavanjih tudi v času ko bi morali biti na delu v tovarni. Predsedstvo prosi in poziva posamezna vodstva obratov, da omogočajo zamenjavo dneve za dan predavanja ali na drug način omogočijo svojim mladincem obisk na predavanjih.

Predsedstvo TK ZMS Železarne je dobilo sporočilo mladih iz češkoslovaške železarne Poldi, da glede na trenutno stanje na Češkoslovaškem ne bodo mogli tako široko sodelovati z mladimi iz železarne Jesenice, da pa bi radi obdržali stike z njimi, katere bi kasneje zopet poglobili. Predsedstvo je njihovo željo z razumevanjem sprejelo, zato bodo tokrat skušali skupaj sodelovati samo pri izmenjavi praktikan-
Z. E.

Plan proizvodnje in realizacije 1970

Talilnice

V današnji in v nekaj naslednjih številkah Železarnja bomo objavili plane proizvodnje in realizacije za leto 1970 po posameznih proizvodnih delovnih enotah. Ker bodo o planu podrobno in konkretno govorili tudi na sestankih delovnih skupin, bo objavljeno gradivo kljub izdani posebni informaciji od tajništva samoupravnih organov, lahko koristno služilo našim sodelavcem za sodelovanje v razpravi in pri oblikovanju stališč in mnenj za izvršitev planiranih nalog.

Delavski svet Železarnje je na seji, dne 30. decembra 1969 sprejel plan proizvodnje in realizacije za 1970. leto, ki po količini ni bistveno povečan od lanskega plana, je pa znatno povečana realizacija, kar je doseženo s planiranjem več vredne proizvodnje in z znatnim premikom v kvalitetnejši asortiment blagovne proizvodnje.

Plan za delovno enoto talilnic je:

	skupna proizvodnja ton	blagovna proizvodnja ton
Plavž	134.000	—
SM jeklarna	315.000	—
El jeklarna	160.000	—
Livarna	4.620	300
Samotarna	20.000	3.500

Skupaj talilnice: 633.620 3.800

Za izvršitev tega plana so določeni naslednji najvažnejši normativi:

PLAVŽ:

izplen na celotni vsip 46,5 %
izplen na rudni vsip 52,7 %

Specifična poraba:

vsipnega koksa 703 kg/t grodlja
mazuta 70 kg/t grodlja
kisika 60 kg/t grodlja

Aglomeracija:

koksa 100 kg/t aglomerata
kisika 8,5 kg/t aglomerata

Pri postavitvi normativov specifične porabe koksa ni upoštevan 5 % kalo.

SM jeklarna:

izplen 89,3 %
razmerje vložka: 55 %
grodlja 43 %
staro železo 2 %
Fe iz rude

spec. poraba toplote 1370.000 kcal/t ali 137 kg/t jekla

kisika za SM proces 38 kg/t jekla
kisika za haldno in staro železo 5 kg/t jekla

skupaj: 43 kg/t jekla

kokile 26 kg/t jekla
livne plošče — lijaki 6 kg/t jekla
ponvična opeka 13 kg/t jekla
kanalska opeka 8 kg/t jekla
sinter magnezit 13 kg/t jekla

Elektro jeklarna:

izplen (na celotni vložek) 90 %
razmerje vložka: 4,3 %
grodlja 10 %
kokilna zlomnina 9 %
odpadlo železo 72,7 %
staro železo 0,8 %
Fe iz rude 3,2 %
ferolegure

Specifične porabe:

el. energije za ASEA 650 kWh/t jekla
LECTROMELT 650 kWh/t jekla
BBC 820 kWh/t jekla

pom. el. energija 20 kWh/t jekla

Kisik:

za ASEA in 12 kg/t
LECTROMELT 8 kg/t
za BBC

kokile 25 kg/t
livne plošče in lijaki 7 kg/t

Elektrode:

Ø 500, 550 iz zahoda 6,8 kg/tono
Ø 500, 550 iz vzhoda 9,5 kg/tono

Ø 250

silika opeka 9,0 kg/tono
kanalska opeka 4,8 kg/t
ponvična opeka 8 kg/t
11,5 kg/t

Livarna:

livarski koks 190 kg/t

Plan izkoriščanja obratovalnega časa in zastojev v letu 1970

Obrat:	količ. proizv.	Obratov. čas ur	zastoji		% na ob. čas
			mehan. elektro skupaj ur		
Plavži	134.000	16.440	44,5	0,27	
Martinarna	315.000	35.000	35	0,1	
El. peč ASEA	71.400	8.150	410	5,5	
El. peč LM	86.700	8.000	655	8,2	
Samotarna mlina 1, 2, 3	20.000	19.200	650	3,4	

Obrazložitev plana proizvodnje:

PLAVŽ:

Plan proizvodnje belega grodlja je nekoliko nižji kot v letu 1969 ker je na plavžu 1 predviden redni remont. Poleg rednih del remonta pa bo po možnosti izvedena tudi delna rekonstrukcija plavža. Predvideva se zamenjava krožnega voda in cevovoda za vroči zrak, število prečnih šob se bo povečalo, ker se s tem poveča tudi kapaciteta peči. Dodatna dela pa zahtevajo daljši termin, zato je izjemoma predvideno, da bo remont te delne rekonstrukcije trajal 45 dni, v kolikor projekti in vse ostale priprave za rekonstrukcijo ne bodo pravočasno končane, bo redni remont trajal le 25 dni, temu ustrezno bo tudi povečanje proizvodnje surovega železa. Pri izbiri vložka oziroma potrebnih surovin za proizvodnjo belega grodlja, se je letos prvič uporabilo moderno metodo linearnega programiranja za izračun optimalnega zasipa. Izračun, ki je bil izdelan s pomočjo novega elektronskega računalnika IBM 360 nakazuje, da moramo za doseg najnižjih stroškov proizvodnje, oziroma najnižjo ceno grodlja ob sedanjih pogojih obratovanja, poleg običajnega domačega rudnega vsipa uporabiti še 20.000 ton alžirske rude in 10.000 ton ostružkov. Ob teh pogojih bi bila specifična poraba koksa 700 kg in mazuta 70 kg na tono grodlja. Vsaka sprememba vsipa ima za posledico odstopanja od optimalnih normativov.

V vsipu za plavže ni upoštevan povečan delež aglomerata, katerega bo eventualno dala nova aglomeracija, ki bo pričela s poizkusnim obratovanjem v II. polletju. Če bodo rezultati poizkusov ugodni, bo povečan delež aglomerata v vsipu nadalje prispeval k povečanju proizvodnosti oziroma zmanjšanju stroškov.

MARTINARNA:

Plan proizvodnje surovega SM jekla bazira na kontinuirnem štiri pečnem obratovanju po sistemu organizacije izmen 4 + 1. Pri tem so zajeti vsi ko-

ledarski dnevi. Trenutna situacija na jugoslovanskem trgu nakazuje, da bo v prihodnjem letu občutno pomanjkanje surovega jekla, zato bo potrebno za doseg planiranih količin pri 4 pečnem obratovanju, vložiti velike napore. Poleg tega pa bo nujno, da se proces izdelave jekla v SM pečeh še bolj intenzivira s čim večjo količino dodanega kisika.

Po dogovoru oz. sklepu odbora za usklajevanje proizvodnje pri Združenju jugoslovanskih železarn mora biti razmerje vložka v letu 1970 55:43 v korist grodlja. V kolikor bi se pogoji nabave vložka med letom spremenili, se dopušča možnost, da se spremeni tudi predvideno razmerje vložka.

V letu 1969 je bil zelo problematičen visok % zgrešenosti šarž, kar predvsem moti operativno programiranje v vseh obratih. Zato je v planu po rebalansu jekla 17.300 ton proizvodnje v jeklarni neprogramirane in predstavlja rezervo v polproizvodih. Neprogramirana količina pa je v primerjavi s količino zgrešenega jekla v letu 1969 precej manjša, zato naj bo tudi za naše strokovne službe ena izmed glavnih nalog, kako znižati % zgrešenosti šarž v martinarni, kakor tudi v elektro jeklarni. S tem problemom so v tesni zvezi zaostanki naročil kakor tehnološka disciplina po obratih, ker vsako večje odstopanje od programiranih kvalitet v jeklarni, pomeni tudi odstopanje od zastavljenega programa blagovne proizvodnje in temu primerno slabšanje finančnega efekta celotnega podjetja.

Elektro jeklarna

Količinski plan proizvodnje surovega elektro jekla je nasproti letu 1969 občutno večji, zato bo moral kolektiv tega obrata vložiti maksimalne napore, da ga bo dosegel. ASEA in LECTROMELT peči obratujejo kontinuirno, BBC pa le kampanjsko, ker bo služila le za izdelavo nekaterih zahtevnejših kvalitet jekla. Po dogovoru UJZ je razmerje vložka v elektro jeklarni 90:10 v korist starega železa. Če bi se pa pogoji nabave grodlja spremenili pa peči lahko obratujejo s 100 % vložkom starega železa.

Livarne:

V sivi livarni je plan skupne proizvodnje nadalje znižan. Vse kokile so izločene iz proizvodnega programa, ker je bilo dogovorjeno z železarno Store, da v celoti prevzame preskrbo našega podjetja z vsemi vrstami kokil. V proizvodnem programu sive livarne ostanejo do nadaljnjega še livne plošče in lijaki, istočasno pa se mora pripraviti vse potrebno, da se tudi preostala proizvodnja sive litine postopoma opusti, oziroma prenese v železarno Store. Vzporedno z opustitvijo proizvodnje sive litine pa se mora ustrezno povečati proizvodnja jeklolitine, kar je v skladu s perspektivnim programom integralnega razvoja slovenskih železarn.

Samotarna:

Plan skupne proizvodnje je nekoliko nižji kot v letu 1969, predvsem zaradi zmanjšanja števila delavcev, odnosno prehoda na skrajšan delovni teden (5 + 2). Plan blagovne proizvodnje pa je enak planu v letu 1969.

Delavski svet Železarnje je na seji, ko je sprejel plan za 1970. leto sprejel še naslednje smernice:

1. Rešiti vprašanje delovne sile, zlasti bolj intenzivno zaposlovati ženske in zmanjšati fluktuacijo z boljšimi stimulacijami predvsem visoko kvalificiranega kadra.

2. Prek ustrezne področne službe ugotoviti realnost sedanjega normativa v vseh obratih tovarne, kar bo služilo kot osnova za kadrovanje in izpopolnjevanje staleža v naslednjem letu.

3. Boljše izkoriščati delovni čas.

4. Postopno uvajati 42-urni delovni teden, ne kot zakonsko nujno, temveč kot stimulacijo za povečano produktivnost in zaradi izenačevanja delovnih pogojev. V ta namen je treba rešiti vrsto vprašanj, kot so višina rednih letnih dopustov, planiranje dopustov čez celo leto, ustrezen in usklajen delovni urnik in podobno.

5. Delavski svet Železarnje je odobril, da komisija za delovna razmerja lahko začasno sprejema na delo delavce izven področja, ki je določeno s sklepom 4.2. seje delavskega sveta Železarnje z dne 29. marca 1969.

Samoupravni organi v preteklem tednu

14. seja odbora za dohodek in sistem nagrajevanja

V soboto, dne 10. januarja 1970 je bila 14. seja odbora za dohodek in sistem nagrajevanja na kateri so obravnavali oblikovanje osebnih dohodkov v decembru minulega leta in reševali nekatere tekoče zadeve.

Oblikovana masa osebnega dohodka v decembru je bila višja, kot pa jo dovoljuje sanacijski program Železarne, zato so sklenili, da bodo od celokupne mase zadržali 3 % osebnih dohodkov. Določili so tudi zgornjo mejo gibljivega dela, ki se lahko izplača in znaša za obrate z normalnim delovnim časom 80 %, za obrate s skrajšanim delovnim časom pa 90 %. Na podlagi tega sklepa so morali v svoj rezervni sklad osebnih dohodkov odvzeti razliko nad 80 oziroma 90 % naslednji obrati: elektrojeklarna, šamotarna, jeklovlek in valjar na 1300. Obenem so odobrili ustrezna posojila naslednjim obratom, ki zaradi objektivnih razlogov niso dosegli nivoja osebnih dohodkov, ki jim po kategorizaciji pripada: plavžu, martinarni, valjarni, željni in plinski ter vodni energiji. Glede osebnih dohodkov za plavž in martinarno so priporočili komisiji za nagrajevanje delovne enote talinice, da po svoji presoji prerazdeli sredstva, ki jih imajo obrati te delovne enote v svojih rezervnih skladih, ker odbor ni mogel nuditi plavžu in martinarni večje posojilo. S tem v zvezi so naročili službi, da za martinarno in plavž pospeši delo na korekturi cenika in da dva obrata vključi med ključne obrate Železarne.

Elektro in toplotni energiji niso odobrili posojilo, glede na oblikovano maso, priporočili pa so obratu, njegovi komisiji za medsebojne odnose in nagrajevanje, da sami popravijo rezultat s koriščenjem sredstev za razmejitev. Tudi hladni valjarni in žičarni niso mogli odobriti posojila, so pa odobrili, da k oblikovani masi dodajo 29.748,23 Ndin to je toliko, kolikor so izgubili pri oblikovanju mase po ceniku zaradi slabšega asortimenta, ker je primanjkovalo butana.

Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za november minulega leta brez pripomb, so pa naročili službi, da pripravi predlog finančnega plana za 1970. leto, na podlagi katerega bo odbor lahko celotno obravnaval problemne in sistem nagrajevanja, korekture cenikov za nekatere kritične obrate ter stimulacije in regrese. Ta predlog je treba uskladiti z notnimi kriteriji med slovenskimi železarnami in ga pripraviti tako, da ga bo odbor obravnaval na seji še ta mesec.

Med tekočimi zadevami so nato obravnavali predlog za povišanje dnevnic. S predlogom se niso v celoti strinjali

in so se nato odločili, da se dnevnice povišajo za vse kategorije enako in da bodo od 1. januarja dalje znašale: za vsake vodilne delavce, delavce z visoko kvalifikacijo in delavce z višjo in visoko izobrazbo po 60,00 Ndin, za vse ostale delavce 55,00 Ndin in za vajence 40,00 Ndin. Če delavec, ki potuje tudi prenočuje in zato predloži račun, se strošek za prenočevanje prizna v povračilo, vendar ne več kot 80,00 Ndin.

Ob koncu seje so se sezna-

nili še z dopisom službe za nagrajevanje v delovni enoti energije glede ukinitve korekcijskega faktorja in plačevanja nadur ter naročili službi, da mora ta problem rešiti vzporedno s korekcijo cenikov za 1970. leto.

Seznani so se tudi z dopisom vodstva delovne enote vzdrževanje centru za obdelavo podatkov, s katerim zahtevajo drugačen način prikazovanja gibanja osebnih dohodkov. Naročili so sektorju za ekonomiko, da skupaj s centrom za obdelavo podatkov, to zahtevo prouči in se dogovorijo tudi z ostalimi delovnimi enotami za najprimernejši sistem prikazovanja gibanja osebnega dohodka po delovnih enotah oziroma po obratih.

8. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora za splošne zadeve Zdravko ČRV je sklical 8. sejo odbora v soboto, dne 10. januarja 1970. Na sejo je predložil naslednji dnevni red:

- pregled sklepov zadnjih dveh sej,
- službena potovanja v inozemstvo in doma,
- tekoče zadeve in vloge.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi sklepi zadnjih dveh sej izvršeni, nato pa so pregledali še vsa potna poročila o izvršenih službenih potovanjih v inozemstvo in ugotovili, da so vsa potovanja bila uspešna.

Odobrili so tudi nekaj novih službenih potovanj v inozemstvo, večinoma za strokovno izpopolnjevanje in sprejeli poročila o izvršenih potovanjih doma v novembru, decembru in v vsem minulem letu. Ugotovili so, da povračilo stroškov za opravljena službena potovanja z lastnimi osebnimi avtomobili, ki so znatno cenejša kot pa s tovarniškimi avtomobili, še zdaleč ne krijejo stroškov, ki jih ima lastnik avtomobila, ki potuje. Zato so predlagali zvišanje teh povračil.

Nato so obravnavali tekoče zadeve in kot prvo odobrili poslovnik za čistilne naprave odpadnih vod, vendar s pri-

pombo, da mora obratovodja plinske in vodne energije na naslednji seji odbora za splošne zadeve tolačiti normative določene s tem poslovnikom, šef delovne enote energija pa stroške, ki bodo nastali v zvezi s tem poslovnikom. Sprejeli so tudi poročila o uvajanju skrajšanega delovnega tedna v obratu livarne in v delovni enoti vzdrževanja.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekatere vloge društev in organizacij in med temi odobrili, da železarna krije najemnino za malo dvorano in čitalnico pri Jeleni, ki jo za svoje namene uporablja Svoboda Tone Čufar. Posamezne vloge za pomoč pri obnovi porušeni objektov v Bosenski Krajini niso reševali, ker je delavski svet Železarne že odobril pomoč prebivalcem tega kraja. Tudi druge vloge za denarno pomoč so zavrnili.

8. seja komisije za delovne odnose in nagrajevanje v valjarni profilov

V ponedeljek, 5. decembra je bila v valjarni profilov 8. redna seja komisije za delovne odnose in nagrajevanje. Poleg članov komisije je bil na seji tudi obratovodja, ki je prisotne seznanil z normami za december. Na težki progi popravki norm niso bili potrebni, prav tako tudi ne v čistilnici, ki je dosegla v decembru normo 1,45 in sicer zato, ker ta oddelek predstavlja ozko grlo v valjarni profilov in so zato zaposle-

nim priznali 5 % presežek norme. Norme so skladno s sprejetim sklepom popravili na lahkih progah. Komisija je bila seznanjena tudi s seznamom delavcev — mladincev, ki bodo razporejeni na redna delovna mesta in jim bodo izdane ustrezne odločbe. Ob koncu seje je obratovodja poročal o okrožnici kadrovskega sektorja, ki se nanaša na nagrajevanje mladincev in velja od 1. januarja dalje.

— or

24. seja odbora za plan in finance

V četrtek, dne 8. januarja 1970 je bila 24. seja odbora za plan in finance, na kateri so obravnavali uspehe proizvodnje v III. dekadi decembra preteklega leta in izvršitev programa v decembru. Ugotovili so, da so uspehi proizvodnje v decembru razmeroma ugodni kljub težavam v nekaterih obratih zaradi pomanjkanja delovne sile in velike odsotnosti, pomanjkanja vagonov in kamionov ter podobnega. Nato je direktor za proizvodnjo in-

formiral odbor o izgledih za izpolnitev plana v januarju in povedal, da so izgledi za ta mesec slabši zaradi pomanjkanja vložka v martinarni in elektrojeklarni. Poudaril je, da lahko nastanejo velike težave pri izpolnjevanju proizvodnje, če že v bližnji prihodnosti ne dobimo ustrezne količine starega železa in grodja. Odbor je naročil, da je treba sprejeti vse mogoče ukrepe, da se stanje z vložkom vsaj delno popravi in da ne bo prišlo do večjih застоjev v proizvodnji.

Novi inhalatorij v Železarni

V spodnjih prostorih vratarne, kjer je tudi rešilna postaja I, so že lani začeli z urejanjem inhalatorija. Novi inhalatorij je začel obratovati 20. decembra.

Vsem članom našega kolektiva je dana možnost, da se po potrebi poslužujejo naprav za inhaliranje. Na voljo so štirje inhalatorji, tako da lahko naenkrat inhalira šest ljudi, seveda če je to potrebno. Izgradnjo takšnega inhalatorija so narekovale potrebe. V Železarni imamo veliko obratov in delovnih mest z veliko zaprašenostjo. Prav zaradi nezdruživih delovnih pogojev, ki jih povzroča zaprašenost, imamo precej članov kolektiva, ki imajo težave zaradi astme, silikoze in podobno.

Inhaliranje je priporočljivo tudi za vse tiste naše delavce, ki so že ali pa še prebolevali gripo in za bolnike, ki trpijo na obolenju dihal. Z izgradnjo inhalatorija so pričeli lani, aparature pa so uvožene.

Ob našem nedavnem obisku v inhalatoriju smo se pogovarjali z medicinsko sestro, ki nam je povedala, da je od 20. decembra dalje inhaliralo petdeset članov našega kolektiva, vsak od njih najmanj po petkrat ali celo večkrat. Z našim obvestilom pa bi radi opozorili sodelavce na plavžu, v martinarni, jeklarni, livarni, šamotarni, v valjarnah na Javorniku in Beli ter drugih obratih, da se lahko poslužujejo naprav za inhaliranje v novem inhalatoriju. Sodelavci, ki so že inhalirali, priporočajo, da se počutijo mnogo bolje. Sicer pa lahko v inhalatoriju poleg inhaliranja dobijo tudi tablete, kapljice, čaje itd.

Naši sodelavci se bodo novega inhalatorija oz. naprav za inhaliranje lahko poslužili le v primeru, če bo zdravnik ugotovil, da je inhaliranje za pacienta potrebno oziroma koristno. Inhalatorij, ki so ga pravkar uredili, je več kot potreben, saj bodo zaradi številnih obolenj na dihalih, bolezni so pogojene z neustreznimi delovnimi pogoji, sodelavci iskali pomoč na predlog — leččega zdravnika. Razen tega pa naprav za inhaliranje nimajo niti v obratni ambulanti in prav tako tudi ne v zdravstvenem domu na Jesenicah.

Notranjost novega inhalatorija.

NOV SISTEM ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Delovna skupina za proučitev sistema zdravstvenega in invalidsko pokojninskega zavarovanja pri skupščini SRS daje v razpravo osnutek zakona o zdravstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Delovna osnutka obeh zakonov sta zgrajena na zveznih splošnih zakonih, ki ju je aprila 1969 sprejela zvezna skupščina in na stališčih in predlogih, zlasti sindikatov in SZDL, izoblikovanih v javni razpravi o zveznem zakonu o zdravstvenem zavarovanju in v obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva ter na stališčih skupščine SRS.

Pri tem je delovna skupina upoštevala zlasti naslednje stališče javne razprave.

Zakon mora zasledovati nadaljnje izgrajevanje sistema zdravstvenega zavarovanja, tako da bo resnično prišla do polne veljave vloga zavarovanca in njegove samouprave v določanju pravic in njihovem finančnem pokritju pa tudi vloga vseh pri uresničevanju teh pravic tako, da bodo odnosi med različnimi subjekti zgrajeni na samoupravnih in ekonomskih osnovah.

Zato se z osnutkom zakona skuša zbrati celotno gradivo s področja zdravstva, ki je bilo sedaj urejeno z več predpisi in na različnih ravneh. Prav tako se skuša urediti nekatera pomembnejša strokovna vprašanja, ki so posebnega strokovnega in družbenega pomena. Urediti pa se skuša tudi obvezne oblike zdravstvenega varstva, ker

se le-te nanašajo na vse prebivalstvo. Seveda pa gre v zvezi z načelnimi stališči za konkreten korak v izgrajevanju samoupravnih pa tudi poslovnih odnosov v tej družbeni dejavnosti.

Osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju je zgrajen na načelni predpostavki, da je urejanje zdravstvenega zavarovanja samoupravna pravica in dolžnost zavarovancev, da si v svojih skupnostih določajo zase in svoje družinske člane pravice iz zdravstvenega zavarovanja. Za svoje uveljavljanje določajo in združujejo denar po načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Čeprav je delo na delovnih osnutkih teklo vzporedno z oblikovanjem zveznih zakonov in je delovna skupina razpravljala posebej o pravnih rešitvah posameznih problemov, vendarle pričakuje od javne razprave predloge za najboljše rešitve pri dokončnem oblikovanju osnutka. Osnutek bo predložen izvršnemu svetu v začetku februarja letos. Le-ta pa naj bi ga posredoval skupščini SRS v razpravo in sprejem. Dokončno naj bi bil zakon sprejet najkasneje v aprilu, tako da bi imeli zavarovanci dovolj časa za svoje organiziranje v komunalnih skupnostih in za sprejem samoupravnih aktov. Po predvidevanju naj bi nov zakon stopil v veljavo s 1. januarjem 1971.

V nekaj sestavkih bom poskušal seznaniti zavarovance, kako bodo v bodoče lahko uveljavili svoje pravice iz zdravstvenega zavarovanja za sebe in družinske člane. Zvezni in socialno-zdrav-

stveni zbor zvezne skupščine sta že 24. oz. 25. aprila lani sprejela splošni zakon o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva. S tem zakonom so določena splošna načela za novi sistem zdravstvenega zavarovanja. Eno od osnovnih načel je to, da delavci, kmetje in osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, obvezno zavarujejo sebe in svoje družinske člane za zdravstveno varstvo in druge pravice, ki izvirajo iz zdravstvenega zavarovanja, za nesrečo pri delu in poklicne bolezni pa obvezno zavarujejo svoje delavce in vajence oziroma učence šol za kvalificirane delavce, za katere se izvaja praktični pouk pri organizaciji, šoli ali pa pri zasebnem delodajalcu — delovne in druge organiza-

Sestanki delovnih skupin

JEKLOLIVARNA — Na sestanku dne 30. decembra so se pogovarjali o delovnem načrtu za leto 1970. Izdelati bo treba 1.200 ton jeklenih odlitkov za domače vzdrževanje in 300 ton odlitkov za prodajo. Vprašanje je, če bodo nalogi kos, ker zaradi bolezenske odsotnosti občutno primanjkuje delavcev. Dobiti bo treba vsaj dva delavca, predlagali pa so še, da z vestnim delom zmanjšajo odstotek izmečka. Higijenski prostori so urejeni, toda za umivanje in kopanje delavci uporabljajo vodo iz Save, ki je umazana. Zato je že nekaj primerov, da so delavci dobili kožno vnetje.

SIVA LIVARNA — Sestanek so imeli 25. decembra. Predvideno je bilo, da bodo v letu 1970 izdelali 3.000 ton odlitkov. Ker pa v železarni Store še ne izdelujejo kokele formata B-5 in B-6, jih bodo v naši sivi livarni in bo zato proizvodni načrt večji. Razpravljali so še o uvedbi skrajšanega delovnega časa. O prehodu na skrajšani delovni čas so v livarni že večkrat razpravljali, ustrezne sklepe pa je sprejel tudi bivši delavski svet obrata. Delavci menijo, da bo treba kljub skrajšanemu delovnemu času izdelati toliko odlitkov, da bodo zagotovljeni enaki osebni dohodki.

STROJNO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — Na sestanku 9. januarja so obravnavali predlog premiranja za zmanjšanje zastojev ter uvedbo 42-urnega delavnika. Skupina se strinja s predlogom za premiranje za zmanjšanje zastojev, vendar meni, da sredstva ne bi smeli črpati iz mase OD delovne enote, pač pa iz mase OD pred razdelitvijo. Pravilnik naj začne veljati s 1. januarjem. Podrobneje so govorili o razporejanju in koriščenju prostih dni in bodo zato napravili ustrezen načrt, ki naj zagotovi normalno obratovanje in izvedbo remontnih del v proizvodnih obratih. Predlagajo tudi popravek normativa zaščitnih sredstev in sicer tako, da bi namesto usnjenih predpasnikov dobili usnjene obleke, ki so bolj praktične.

RTA — TMK — Sestanek so imeli 6. januarja in obravnavali še problematiko obrata, oddelka za toplotne meritve in vzdrževanje klimatskih naprav. Lani v maju so dobili novo dodatno zadolžitev — vzdrževanje klimatskih naprav v Železarni. Kljub zahtevam in predlogu obratovodstva, da se odpre novo delovno mesto tehnika za vzdrževanje klimatskih naprav, vprašanje še ni rešeno. Doslej so si pomagali tako, da so za pomoč dobili enega tehnika iz oddelka EMP. Zaradi težkih delovnih pogojev in neustreznega nagajevanja je le-ta zapustil oddelke in prav tako tudi drugi tehnik, ki je vzdrževal klimatske naprave. Na osnovi predloga reorganizacije in zaradi odhoda delavcev iz obrata pa so ponovno dobili enega tehnika iz oddelka EMP.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — MIZARNA — Sestanka delovne skupine, dne 9. januarja so se udeležili mizarji, pleskarji in steklarji. Prisotni so bili seznanjeni s sklepom komisije za rangiranje, vendar se ne strinjajo in vprašujejo, zakaj se popravki nanašajo le na višja delovna mesta in tako nastajajo vedno večje razlike. Zanimaja jih tudi, na kakšen način je komisija zavzela stališče, da imajo domači pleskarji manj zahtevno delo kot delavci zunanjih podjetij. Vprašujejo tudi, kdaj bo v Železarni urejeno vprašanje osebnih dohodkov tako kot v drugih podjetjih, saj spriču podražitve cen življenjskim artiklom precej zaostajamo. Na vprašanje delavcev je odgovarjal obratovodja gradbenega vzdrževanja.

GRADBENO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — Na sestanku 8. januarja je bilo več pripomb oziroma pritožb na rangiranje. Nekateri delavci vprašujejo, zakaj niso bili sprejeti njihovi predlogi za premeštev in oddelke plastike. S prehodom na skrajšani delovni čas se strinjajo, vendar pod pogojem, da bodo imeli enake osebne dohodke. Bili so enotnega mnenja, naj bo na prihodnjem sestanku navzoč tudi obratovodja, poleg njega pa tudi sekretar oddelka ZK in tisti, ki je odgovoren za rangiranje.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — TESARNA — Vodja delovne skupine tov. Zupan je na sestanku 8. januarja prisotne seznanil z rezultati dela komisije za rangiranje delovnih mest in prebral okroglo DE vzdrževanja o postopnem prehodu na skrajšani delovni čas. Delavci sprašujejo, zakaj so popravili delovna mesta samo delavcem višjih kategorij, ker je razlika med najnižjim in VK delavcem že tako prevelika. Zanimaja jih, kaj bo z osebnimi dohodki, ker je draginja vedno večja. Predlagajo dodatek na leta službe, tako kot imajo vpljano v drugih podjetjih. Omenjen je bil primer, ko ima npr. delavec na gradbenem vzdrževanju, ki ni izučen, šesto skupino, v tesarni pa tesar z dvema izpitoma in 20 let službe tudi šesto skupino.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — PLASTIKA — Sestanek so imeli 6. januarja. Obravnavali so pritožbe na rangiranje ter prehod na skrajšani delovni čas. Našteta so delovna mesta, ki jih je komisija za rangiranje upoštevala oziroma popravila, medtem ko komisija ni odobrila 13. skupine za delovno mesto delovodju mizarne, zidarjev in plastike ter bodo še naprej imeli 12. skupino. Kot najbolj primerno obliko skrajšanega delovnega časa v oddelku plastike predlagajo 5 + 2. Da pa ob sobotah in nedeljah ne bi ostali brez plastičarjev, bi jih nekaj razporedili tudi na te dni. Proste dneve bi koristili po dogovoru med delovodjem in delavci. Povečati bo treba storilnost za okrog 3,5 % in bi tako razen v izjemnih primerih in nujnih delih odpadle vse nadure.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — ZIDARIJI — Na sestanku 9. januarja se niso strinjali s tem, da so popravili skupine samo petim delavcem. Tako so razlike še večje. Vprašujejo, zakaj je delovno mesto cestarjev tako nizko ocenjeno, posebno če upoštevamo težke delovne pogoje v zimskem času. Tudi ni razumljivo, da je delovna skupina zidarjev najnižje ocenjena na gradbenem vzdrževanju. Navedli so primer mladincev, ki so imeli pri zidarjih drugo skupino, po premeštvu h kleparjem in v oddelke plastike pa peto skupino.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — KLEPARJI — Na sestanku delovne skupine 9. januarja so našli delovna mesta, ki jim je komisija za rangiranje odobrila osmo skupino namesto sedme. Še naprej ostane odprto vprašanje delovnega mesta klepar varilec svinca, kjer je predlagano povišanje iz osme v deveto skupino ter za delovno mesto II. klepar iz šeste v sedmo skupino. Razen tega so razpravljali še o uvedbi skrajšanega delovnega časa in o zdravniških pregledih, ki jih bo treba spet organizirati.

RO — Na sestanku delovne skupine 31. 12. je vodja delovne skupine prisotne seznanil z analizo dela, predvsem pa raziskovalcev, ki so rešili vrsto problemov in pripomogli k boljšemu delu obratov ter finančnemu uspehu podjetja. Načrt za leto 1970 predvideva reševanje predvsem tistih problemov, ki se nanašajo na perspektivni razvoj Železarne. To so predvsem hladno valjani trakovi, patentirana žica in drugi plemenitejši novi materiali z višjimi cenami. Načrt predvideva tudi osvojitve novih metod dela na področju raziskav in študijskega dela.

ELEKTRODNI ODDELEK — OPLAŠEVALNICA — REZALNICA — Na dnevnem redu sestanka delovne skupine 9. januarja je bilo poročilo o doseženih uspehih pri izpolnjevanju proizvodnih nalog v preteklem letu ter o perspektivah obrata. O tem je obširneje govoril obratovodja elektrodnega oddelka inž. Mlakar. Perspektive niso rožnate, ker tudi naročila še niso dokončna. Program predvideva modernizacijo proizvodnje praška. Zaradi same modernizacije in pa ostalih problemov v obratu bo potrebno razumevanje vseh zaposlenih. Sodelavec Mole je opozoril na vzdrževanje in povedal, da je treba ob okvari zelo dolgo prositi in čakati vzdrževalce, da jih odstranijo. To predvsem velja za vsip v milinu in Demag žerjav.

ELEKTRODNI ODDELEK — POPOLDANSKA IZMENA — Sestanek so imeli 8. januarja. Ugot一件eno je bilo, da v decembru niso izpolnili proizvodnega načrta pri VA žici zaradi velikih zalog, ki jih imajo v skladišču Universal. V proizvodnji praška za avtomatsko varjenje plan ni bil izpolnjen zaradi nepredvidenega remonta peči. Načrt za proizvodno oploščeni elektrod so izpolnili z 99,8 %. Perspektive za leto 1970 niso ugodne, saj jim manjka surovin že na začetku leta. Vedno več je zalag VA žice, prodajna služba pa bo morala pospešiti prodajo, kljub temu da so lani prodali tisoč ton elektrod več kot leta 1968. Servisno službo je treba okrepiti z namenom, da bi obiskala tovarne, ki še ne uporabljajo naših elektrod.

DOBIVA SVOJO OBLIKO

cije, državni organi in zasebni delodajalci. Zavarovalni delavci v svojih zavarovalnih skupnostih samostojno določajo zdravstveno varstvo in drugo ter obveznosti iz zdravstvenega zavarovanja, obseg in raven teh pravic in način njihove uporabe in denar, ki je potreben za njihovo uveljavljanje. V skupnosti pa si zavarovalci morajo zagotoviti obvezne oblike zdravstvenega varstva najmanj v obsegu, ki ga kot najmanjšega določa zakon.

Splošni zakon je določil tudi osebe, ki se štejejo za delavce in so torej obvezno zdravstveno zavarovani. Določil je, da gre zavarovancem nadomestilo osebnega dohodka v primerih, ki jih določa zakon in v primerih, ki jih določa skupnost zdravstvenega zavarovanja sama. Posebej navaja varstvo za nesreče pri delu in poklicna obolenja. Določa, da je osnova za nadomestilo osebnega dohodka povprečni osebni dohodek, ki ga je delavec dosegel v letu pred letom, v katerem je nastal primer, po katerem ima zavarovanec pravico do nadomestila.

Splošni zakon vsebuje tudi temeljna načela za zdravstveno zavarovanje kmetov in oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost. Če samo na kratko ocenimo splošni zakon, lahko rečemo, da pomeni korak naprej od dosedanjega zveznega zakonodaje na področju socialnega zava-

rovanja, čeprav je najbrž v marsičem presegel okvire, ki naj bi jih imel splošni zakon. Predvsem je pustil dovolj širok prostor, da si to področje uredijo zavarovalci sami, če jim tega prostora ne bo zožil republiški zakon.

Osnutek republiškega zakona o zdravstvenem zavarovanju, ki je dan v javno razpravo, podrobneje izpeljuje osnovna načela, ki so za zdravstveno zavarovanje določena v splošnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva. Pri republiškem zakonu je temeljno vprašanje, katera vprašanja in zadeve naj zaradi enotnosti sistema zdravstvenega zavarovanja v republiki uredi zakon, katere zadeve pa naj bodo prepuščene samoupravnemu urejanju zavarovancev samih v njihovih skupnostih zdravstvenega zavarovanja, kar ni nujno, da je enotno za vse zavarovance v republiki.

Osnutek republiškega zakona zlasti podrobneje določa:

— krog zavarovanih oseb, ki ga določa splošni zakon, praktično razširja na skoraj vse doslej zavarovane osebe;

— posebej določa krog oseb, zavarovanih za nesrečo pri delu in obolenje za poklicno boleznijo;

— določa krog oseb, ki sicer niso zdravstveno zavarovane, zagotovljeno pa jim je zdravstveno varstvo;

— določa nekatere pogoje, kdaj se zavarovančevi družinski člani štejejo za zavarovane člane;

— podrobneje opredeljuje obseg obveznega zdravstvenega varstva;

— določa, kdaj si zavarovalci v skupnostih morajo zagotoviti nadomestilo osebnega dohodka;

— določa pravice iz zdravstvenega zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicnega obolenja;

— ureja nekatere zadeve s področja financiranja zdravstvenega zavarovanja, zlasti določa zavezanca prispevka za posamezne vrste zavarovanja in zavarovancev;

— vsebuje osnovne določbe o obveznem pozavarovanju;

— določa pogoje za ustavljanje skupnosti zdravstvenega zavarovanja;

— ureja arbitražni postopek med skupnostmi in zdravstvenimi zavodi v zvezi s sklepanjem pogodb;

— vsebuje osnovna načela za uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja;

— določa prekrške za primere zlorabe, omejevanja pravic ali neizpolnjevanja dolžnosti.

Osnutek republiškega zakona je dan v javno razpravo. Stvar javnosti je, da pove, zlasti pa je še dolžnost zavarovancev in njihovih skupnosti, da povejo svoje mnenje in dajo oceno o republiškem osnutku.

Skupščina SR Slovenije naj bi po programu dela sprejela zakon o zdravstvenem zavarovanju v mesecu marcu 1970. Vendar predpisi o novem zdravstvenem varstvu še ne bodo s tem popolni. Skupnosti zdravstvenega zavarovanja, ki se bodo morale še oblikovati po določbah republiškega zakona, bodo morale še sprejeti svoje statute, v katerih bodo poleg organizacijskih in finančnih določb zlasti še določbe o konkretnih pravicah iz zdravstvenega zavarovanja. Za pretres in sprejem zveznega splošnega zakona so bila potrebna tri leta, za republiški zakon eno leto, za organizacijo novih skupnosti in sprejem statuta skupnosti ostaja razmeroma malo časa, čeprav je to ogromno delo, v celoti pa se morajo novi predpisi pričeti izvajati najkasneje 1. januarja 1971.

Nujno je, da začno sedanje komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja in zavodi za socialno zavarovanje takoj intenzivno pripravljati statute novih skupnosti zdravstvenega zavarovanja, čeprav še ne vemo, kako bodo oblikovane nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Le tako bo možno pravočasno pripraviti vse za izvajanje novega sistema zdravstvenega zavarovanja z letom 1971.

V naslednjem sestavku bom skušal opisati, kako naj bi si zavarovalci določili pravice do zdravstvenega zavarovanja v statutih skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Z. T.

Slavko Tarman:

»Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij«

14

Te snovi naj bi po vpijanju imele značaj splošnih strupov. Teorija o kemijski zastrupitvi je danes že prežvela. Organizem brez škode prenese večjo množino odmrlega tkiva, pod pogojem, da ni okužbe.

Pri opeklinah druge stopnje prihaja do izliva tekočine iz kapilar ter nastanka mehurjev. Isti izliv tekočine iz kapilar (eksudacija) je značilen tudi za opekline tretje stopnje. Medtem, ko je koža težje poškodovana, ne nastopi dvig nadkožnice — in tekočina teče na prosto. Tekočina je plazma — revna na beljakovinah. Plazma odtoka iz kapilar pod opekline, kapilarne stene so propustne. Izliv plazme je dokajšen. Tako lahko izgubi opečeni nekaj litrov plazme v relativno kratkem času (pri opeklinah, ki zavzemajo 1/6 površine telesa se zmanjša množina krvne plazme do 70 %). Tekočina se nabira v mehurčkih, odtoka do okolnih tkiv in ustvarja otekline poškodovanih udov. Ta povečana propustnost (hiperpermeabilnost) kapilar je ključ za bolezenski mehanizem opeklin. Otekanje plazme pogojuje dvojno okvaro:

— zmanjšuje prostornine krvi v krvnih žilah in povečanje koncentracije celičnih elementov v krvi, ki postaja vizkozna (hemokonzentracija). Ta dvojna okvara močno moti hemodinamiko (krvni obtok): Krvni obtok je počasnejši, preskrba tkiva s kisikom je slaba — nastopijo motnje v cirkulaciji. Tkiva delujejo v sredini brez kisika — posledica je nastop acidoze, t. j. zmanjšanje alkalijske rezerve krvi. Delo jeter in ledvic je porušeno, nastopi hiperglikemija (povečana koncentracija sladkorja v krvi) in hiperazotemija (zvišano odvajanje dušika nastalega pri odmiranju tkiva). Prizadeti so vsi organi — končno nastopi šok.

Ogljikov monoksid — stalni spremljevalec jedrskih požarov

Številno zastrupljenih žrtev z ogljikovim monoksidom ob požarih v Hirošimi in Nagasakiju se je dvignilo na 30 %. Trupla žrtev niso kazala nobenih znakov opeklin, vendar je spektroskopski pregled krvi potrdil prisotnost ogljikovega monoksida.

Vpliv radioaktivnega sevanja na človeško dedno maso

Splošno priznano dejstvo je, da so dedne spremembe ali mutacije v svojem učinku škodljive. Celotna škoda, ki jo povzroči tovrstno sevanje bo ogromna, če upoštevamo povečano število uničenih in v rasti oviranih življenj. Človek je še posebno občutljiv na ionizirajoče žarke. Rezultati raziskav dr. Bywatersa so naslednji:

— 25 rentgenov je največja doza za kožo, ki jo more dobiti mlad odrasel človek, ne da bi na njem opazili škodljive posledice.

— 50 rentgenov povzroči začasno zmanjšanje števila belih krvnih teles.

— 100–150 rentgenov vodi do »rentgenske bolezni« pri večjem številu ljudi (cca 50 %).

— 200 rentgenov povzroča razen poškodb opazno znižanje vitalnosti (sposobnosti za življenje, toda večina obsevanih se sčasoma opomore).

— 250 rentgenov je smrtna doza za 5 % ljudi.

— 400 rentgenov je smrtna doza za 50 % ljudi.

— 600 rentgenov je smrtna doza za 100 % ljudi.

Vse gornje doze veljajo le za mlade odrasle organizme in predstavljajo le poprečne vrednosti. Večja starost organizmov ali tudi napor po obsevanju povečuje smrtnost.

Ze enkratno obsevanje s sorazmerno nizko dozo, ki zadane plod v maternici — vodi do njegove smrti, pri nekoliko starejših plodih pa do težkih poškodb (zmanjšanje glave, nezadosten razvoj možganov, duševna abnormalnost). Ze obsevanje plodov z dozo 25 g more imeti za posledico, da se roje spaki. Nevarnosti sevanja niso za vsa živa bitja enaka. Če bi se v bodočnosti sevanje povečalo — bi bilo s tem prizadeto predvsem človeštvo in sesalci, manj drugi vretenčarji. Veliko prilagodljivost nižjih organizmov na tovrstna sevanja dokazuje bogata flora alg na otočju Bikini. Alge uspevajo povsem normalno, kljub visoki stopnji radioaktivnosti koralnih grebenov.

Upajmo, da človeštvo nikoli več ne bo izpostavljeno takemu poskusu.

Nove naprave za pripravo vsina bodo poskusno pričele obratovati v drugem polletju

Spomini iz NOB SREČKO ŠORLI

Moral je gledati, kako so mučili in ubijali očeta

V koncentracijskem taborišču Flossenbürg je bilo poleg drugih Slovencev tudi nekaj Jeseničanov, ki se živo spominjajo nekaterih dogodkov iz časov, ki so jih preživeli v teški borbi za ohranitev življenja, ki je v koncentracijskih taboriščih tako malo pomenilo. Ravno ta borba in trdoživost je pomenila moralno kakovost, kakršne v svobodnem življenju ne poznamo in jo danes kaj težko razumemo. Življenja so visela na nitki, tovarištvo in humanost, o čemer vse premalo govorimo, so bile neprecenljive vrednote, ki so skušale ta bora življenja reševati.

Kot eden prvih Slovencev je bil v Flossenbürgu Stane Škapin z Jesenic, sedaj živi v Kranju, ki pa je bil kmalu premeščen v drugo taborišče. Leta 1942 je prišel tja pok. Valentin Pretnar, ki je bil od tam poslan v Dachau, kjer je umrl. Precej dolgo pa smo bili tu Janez Makovec in Vinko Kavalar z Rateč, pok. Milan Medja z Javornika in avtor teh vrstic, medtem ko sta po nekaj mesecih odšla Janez Ponikvar z Jesenic v

Mauthausen odnosno Ebensee, Franc Kosmač z Javornika pa v podružnico Herzbruch. Krajši čas so bili tu še Ivan Kozelj, z Blejske Dobrave, Anton Režek in Bruno Koprivnik z Jesenic in pok. Alojz Makovec iz Rateč.

Ko smo pred leti obiskali kraj, kjer je bilo to koncentracijsko taborišče in kjer je pustilo življenje 73.696 ljudi vseh narodnosti, smo videli da od vsega taborišča stojijo le še stavbe, kjer je bila komanda, kopalnica in poslopje kuhinje, vse ostalo so le še razvaline. Na pobočju hriba, kjer so stale na terasah stanovanjske barake zapornikov pa so sedaj lične hišice izselejenih sudetskih Nemcev. Ni več visoke preprežene žične ograje, ne več stražnih stolpov in na »apel platz« spominja le še velik prostor, katerega uporablja neko podjetje za svoje skladišče. Vidne pa so še razvaline nekdanjih zaporov v taborišču, kjer so zadnje dni svojega življenja preživeli visoki ruski oficirji preden so jih pomorili in sežgali v spodaj stojećem

krematoriju. Tudi ni več visokega droga na zbornem prostoru, kjer je bilo pretepenih in obešenih toliko naših tovarišev in prav ta drog nas spominja na dogodek pred 25 leti. Dogodek, ki se je poleg mnogih globoko vtisnil v spomin vseh preživelih internirancev tega taborišča.

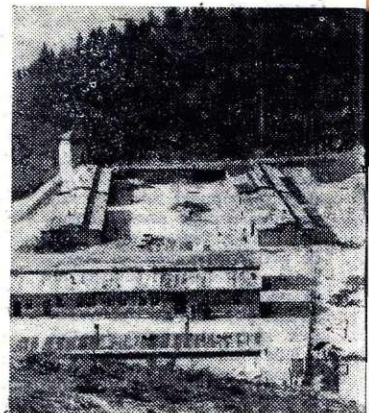
Pogostni so bili primeri, da je bil nekdo obsojen zaradi storjene ali pa tudi le domnevne sabotaže na 50 udarcev z žilovko, ali pa na smrt z obešenjem. Ljudje, ki so bili več časa v nemških koncentracijskih taboriščih dobro vedo, da je vsakdo skušal po svoje sabotirati na en ali drug način. Kdor je le mogel je pač želel, da bi povzročil škodo nacističnemu režimu, kateri mu je odvzel prostost in ga uvrstil med številke brez vrednosti, ter ga podredil kapojem-kriminalcem, da so ga po svoji volji mučili in izžemali.

V Flossenbürgu, kjer so bili nad vasjo istega imena, veliki kamnolomi in kjer je do leta 1943, delala večina internirancev, so v začetku

tega leta začeli s pripravi za izdelovanje vojaških letal Messerschmidt in kasneje celotnih letal. Vedno več ljudi je bilo zaposlenih pri teh delih, posebno še proti koncu leta, ko je bilo dograjenih več velikih hal in so bile tudi skoraj vse kamnoseške barake uporabljene v te namene. Vse je bilo prikrito z visokimi skladovnicami kamnitih gnot in tako ni doživelo niti enega letalskega napada zavznikov.

Nekega jutra leta 1944, smo morali prej kot po navadi na zborni prostor. Vstajali smo sicer vedno že ob štirih, pospravili pograde in dobili smo črno kavo, ob petih pa smo morali na zborni prostor, kjer je bil jutranji apel. Omenjenega jutra pa so nas takoj nagnali iz barak in v kolonah smo se morali postaviti ob visokem drogu, ki je stal sredi zbornega prostora, ob njem pa je bila velika miza. Takoj smo vedeli, da bomo zopet priče mučenja našega tovariša. Res so kmalu privedli pretepenega možaka, starejšega Ukrajinca. Komandant taborišča nam je z njemu lastnim sadizmom povedal, da je možakar sabotiral in povzročil škodo nemški državi in bo zaradi tega dobil 50 udarcev, nato pa bo obešen. Kaj je pomenilo 50 udarcev z žilovko in to krepkih udarcev, lahko razume le tisti, ki je to sam okusil, ter občutil. Komandant je ukazal nekemu kapoju, da naj izbere za to delo dva še kolikor toliko krepka Rusa, da bosta prebičala svojega rojaka, to pa zato, da bi se čistokrvni Nemci ne umazali z manj vredno raso. Vsak od teh dveh je dobil v roko žilovko in začela sta udrihati po svojem rojaku, katerega, so upognili čez mizo. Gotovo se jima je smilil in zato nista preveč udarjala in ravno to je komandanta razburilo.

Odstranil ju je in določil krepkega kapoja, da nadaljuje delo. Začel je od začetka in tako je ubogi človek dobil okoli 70 udarcev, da so ga le še komaj živega zvezli pod vislice, ter ga obesili. Nekateri, ki so bili prav v bližini

Del koncentracijskega taborišča Flossenbürg

so trdili, da je med pretepanjem vzkliknil, živela Rusija.

V neposredni bližini je stal tudi sin obsojenega in mučenega Ukrajinca, še zelo mlad fant. Jokal je in rad bi se odstranil, a mu tega niso pustili nekateri nemški kriminalci, ki so gotovo imeli svoj užitek ob takih zločinih. Ob koncu tega nečloveškega dejanja je ukazal komandant, da naložijo obema Rusoma, ki sta pri pretepanju »sabotala«, vsakemu po deset krepkih udarcev z žilovko, za zgled drugim. Mrko je zrl okoli 6000 internirancev vseh narodnosti na ta ponovni zločin. Vajeni so bili sicer takih in drugačnih zločinov, saj so nešteto krat videli po prihodu z dela mrtve tovariše, ki so bili obešeni čez dan in so jih tam pustili do večera v svari

lo in o
teli kr
so um
visela
če jih
mer n
so jih
v ta n
da so
so se
tik po
Bilte
nemšk
tabori
cembri
interni
borišča

narodi
samos
Schwa
leta i
intern
ni v l
senbu
pfalz).
bilo v
Vedno
tabori
narodi
lomih.
poslan
v sep
kaj v
času?
desett
inozer
da se
stih,
vedno
dnova
dejal
ki je
bürgu

Nekdanji interniranci, med njimi tudi pet z Jesenic, so leta 1967 obiskali koncentracijsko taborišče Flossenbürg

Marko Butinar

Hvali morje, a drži se kopnega

(Nadaljevanje)

Ladijski bilten »Jugocanaria«, ki ga nam vsak večer razdele pri večerji, nam obeta za jutri zanimiv izlet po otoku Tenerife, na katerem je glavno mesto Santa Crus s 124.000 prebivalci. Današnji večer nam še morje prizanaša, tako da postaja vzdušje na ladji spet prijetnejše.

20. X.

V jutranjem miraku na ladji odmeva gong, natakariji nas

bude in vabijo na zajtrk. Med zajtrkom se približujemo luki Santa Crus. Običajno se zajtrk zavleče do srede dopoldneva, a danes hitro pomlatimo dobroto, s katerimi na ladji ne skoparijo. Ladja svoj bok prisloni k pomolu, ladijski fantje spuste mostiček, da se platno z napisom »Jugoslavija« napne v vetru in zablesti v jutranjem soncu. Avtobusi, ki čakajo na nas so udobni in čisti. Naš vodič je

Zagrebčan, ki že dolga leta živi stran od domovine.

Sredi trga pred lukjo je spomenik vojščaka z mečem, njegovo ozadje je mogočen križ — spomenik, ki simbolizira ime Santa Crus de Tenerife. Počasi drsimo v koloni vozil po ulicah mesta. Nepopisen živah vlada na ulicah, večina ulic je ena sama trgovina, kjer so izložbe preplavljene s tehničnim blagom. Kmalu pa leži mesto pod nami, nagnete

no okrog pristanišča, toda zgradbe industrijskega in stanovanjskega dela mesta ne premenejo vse do bližine letališča, ki leži 500 m nad morjem. Vzletna steza je dolga kar 4 km in to je eno najbolj frekventnih letališč na svetu. Na desetine letal vsak dan pripelje in odpelje turiste, med katerimi prevladujejo Skandinavci in Nemci. Skandinavce pošilja na te otoke večne pomladi njihova socialna služba in mnogi izmed njih so v teh krajih kupili ceneno parcelo in si daleč od domovine ustvarili nov dom. Sicer pa o obremenjenosti letališča priča podatek, da so v minulemu letu prepeljali več kot 3 milijone potnikov, ki so jih prepeljala letala vseh močih letalskih družb.

Mimo osamelih kmetij nad letališčem se cesta vzpenja skozi redek borov gozd vedno višje. Naš vodič je neutrujen in pripoveduje nam vse, kar bi nas ušegnilo zanimati.

Kanarsko otočje, ki zajema 7 večjih in več manjših otokov, leži ob severozahodni afriški obali. Otoki merijo 7.237 km² (dobra tretjina Slovenije) na njih pa živi skorajda milijon prebivalcev.

Za Kanarske otoke je Evropa izvedela leta 1402, ko je do njih priplul normanski pomorščak Jean de Bothencourt, vendar jih omenjajo že prastari dokumenti. Herodot piše o njih kot o koncu zemeljske plošče, kjer je meja med dnevom in nočjo ter med življenjem in smrtjo. Otoki pa so

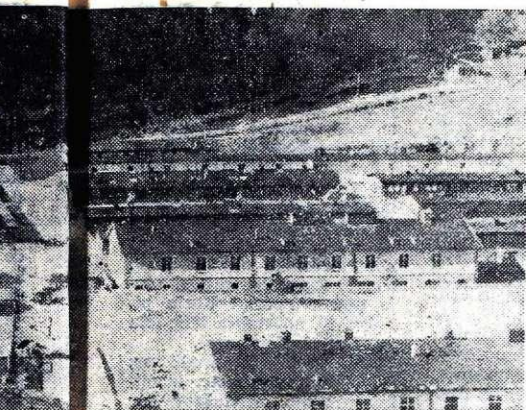
nekoč
Imen
otoki
ki si
Hespe
šiljal
zlata
zanin
kater
konti
naj b
potop
Kot e
nulo
Kana
ravno
jo, č
ni pre
visok
Ziveli
nih v
Gran
poboč
bivali

lo in o vsem, ki bi ho-
teli kres v taborišču. Če
so umrlega ali dva šta
visela smenjenem drogu,
če jih ni več kot na pri-
mer izvestrovo 1944, ko
so jih sili kar devet, so
v ta na postavili vislice,
da so ale vse kolone, ki
so se ale z dela stopati
tik pobešenimi tovariši.

Bilte katerega izdaja
nemški ruženje koncentr.
taborišča Dachau, je v de-
cembru leti 1967, pozval
internie koncentr. ta-
borišča Flossenbürg, nemške

je navesiti številke milijonov
ljudi, ki so bili pobiti od
Hitlerjeve Nemčije. Zločin se
je začel že pri prvem umoru.
Kar rabi mladina je pogum
in zaupanje vase. V prihod-
njih letih bo mladina to spo-
znala in nobeden ji ne bo mo-
gel odvzeti odgovornosti.«

Na koncentr. taborišče
Flossenbürg spominja prav-
zaprav le skrbno in lepo ure-
jen park pri še stoječem
krematoriju. Tu je 18 kamni-
tih plošč vseh narodnosti, na
katerih so vklesane številke
umrlih in pobitih ljudi. Nad

iča Flossen

naroda da osnujejo
samostojno združenje. Hans
Schwarzi takole: »Od
leta 1930 so bili nekdanji
interni Dachau poslani
v katr. taborišče Flos-
senbürg Weiden (Ober-
pfalz). Kot 73.000 ljudi je
bilo v taborišču uničenih.
Vedno je prihajalo v to
taborišče internirancev vseh
narodov, delo v kamno-
lomih veliko jih je bilo
poslan Dachau leta 1939,
v sepu. Kdo danes še
kaj vko je bilo v tem
času? Temu pa prihaja
deset obiskovalcev iz
inozen številni mladinci,
da se o njih spominu ti-
stih, na tem kraju za
vedno. Ob spominskem
dnevu 11. novembra 1967, je
dejal iz Bauer mladini,
ki je izročila v Flossen-
bürg dnevi: »Nemogoče

parkom pa je lična kapelica
ob edinem še stoječem straž-
nem stolpu, v spomin na ča-
se, ko je krematorij gorel
noč in dan.

Številke na posameznih plo-
ščah kažejo, da je bilo naj-
več žrtev iz Rusije in Poljske,
dočim za Jude sploh ni nič-
sar napisanega.

Nemčija je imela 5.964
žrtev, saj je bilo precejšnje
število Nemcev interniranih
kot politični nasprotniki na-
cizma. Madžarska 672 žrtvi,
Danska 20, Italija, 3.143, Ju-
goslavija 1.730, Belgija 1.693,
Litvija 1.123, Grčija 450, Spa-
nija 14, Rusija 26.430, Poljska
17.546, Francija 4.771, Av-
strija 3.782 in Češka 5.192
žrtev.

Plošči Amerikancev in An-
gležev nimata števil, kar
pomeni, da tu ni nobeden
izgubil življenja.

ka. Oboroženim in številno
močnejšim španskim osvaja-
cem, je uspelo s silo in zvi-
jačo podjarmiti hrabre doma-
čine. Vasi, ki smo jih popol-
dan obiskali, La Victoria in
La Mantanza spominjata na
zmago in poraz Granadov.
Dokončno je bilo otočje pri-
ključeno Španiji leta 1496 in
današnje prebivalstvo ima
španski značaj, je pa meša-
nica Špancev, Guančev, Nor-
manov, Flamcev, Arabcev in
Berberov. Le na otoku Gran
Canaria živi nekaj črncev, a
še ti so potomci sužnjev.

Vsled ugodne lege otočja v
Atlantiku so tu že od nekdanj
križišča morških poti med
Evropo, Afriko in Ameriko.
(Nadaljevanje)

103.

»Za božjo voljo,« prebledi in se šele trenutek nato
zave, da ni to hišni, marveč telefonski zvonec. »Pa
ne da bi se oglašil 'starec'?« jo zmrazi, ker si ta
hip pogovora z možem najmanj želi.

Toda na oni strani žice je Verner.

»Ti?« govori s tujim glasom. »Od kod telefoni-
raš? Kaj? Od tu? S postaje?« se prestraši, a se z
žensko instinktivnostjo takoj znajde. »To pa je lepo,
da že prihajaš,« hlini v slušalko veselje, čeprav bi
v resnici vanjo najraje od besa pljunila. »Soprog
mi je telefoniral,« pravi živo Tinetu in mu da
celih sto dinarjev. »Pridite jutri, Vali! Pridite zopet,«
mu govori, Tine pa se plačila brani, češ, da je pre-
več, mnogo preveč. Že včeraj mu je dala celih petde-
set dinarjev. »Vzemite in pojdite večkrat v gostilno!
A jutri pridite! Pridite, četudi bi morali v tovarno.«

»V tovarno?« se Tine trpko nasmehne, potem pa,
ko odhaja, pomisli, da je v dveh dneh zaslužil pravo
bogastvo, za katero bi moral pri drugih strankah
delati najmanj pol meseca ali pa še več. »To je
dober teden. To je dobra pomlad. Z mammo se bova
s tem denarjem in onim, ki ga že imava, prebila do
poletja,« so Tinetove misli daleč od skrbi in žalosti.

Toda, ko pride domov, zagleda Ando in mammo,

ki se nenadoma spusti v jok.

»Mama, kaj ti je? Zakaj jočeš?«

Toda mama ihti, ne more do besede, samo neki
papir drži v rokah in mu ga ponuja, a ga Tine ne
vzame v roke. Šele Ando mu ga da.

»Fant, na konju si! Ni še ura, ko je prinesel te-
kač iz tovarne, da so te zaposlili. Niš več 'brezpo-
seln,« posluša Tine in ko se zave tega, mu je, ka-
kor da je kolibo napolnilo sonce...

Deseto poglavje

1

Toliko svetlobe še ni bilo v Tinetu. Mnogo preveč,
da bi jo mogli obdržati zase. Tak je kakor sonce, ki
more razdajati svojo svetlobo in jo razliti čez
svet, kadar je nebo jasno, čisto, kakor umito. Tako
kakor to nedeljsko jutro, ki se zelenkasto svita za
goro, podobno veliki praprtici z razpetimi peruti, in
se spreminja v rumeno, kakor da bi gora — okame-
nela pravica po pavje pahlačasto razprostrla svoj
rep, poln barvite, spreminjaste se svetlobe.

»Zares, kakor pavji rep,« opazuje Tine nastajanje
nedeljskega jutra. Zlati pahlačasti prameni dajo
slutiti sonce, ki bo morda čez nekaj dni prepljusnilo
sivi rob in se razlilo na kočo, ki je že od jeseni v
globoki sivi senci. »Mora, mora,« si želi Tine in gleda
zlate pramene, vse bolj zabrisane, vse bolj stapljajo-
če se v zlato polkrožno ploščo, ki nenadoma zable-
šči v oknu in zaščeni Tineta v oči. »Sonce?« Tine, za
trenutek oslepi od svetlobe, ne more verjeti.

Toda svetloba je prepljusnila okno in se razliva
v kolibo.

»Sonce je. Zares sonce,« gleda Tine zlato, skozi
okno razlivaajočo se luč kakor v čudež. »Sonce! Ma-
ma, sonce!« vzklika.

»Sonce, res, sonce,« strmi Ana, ki jo je prebudil
sinov vzklik.

Tine ne vzdrži več v postelji.

»Škoda da ni že jutri,« pravi in misli na jutriš-
nji dan. Potem naglo pripravi zajtrk. Vesel je, ko
vidi, da kava in kruh teketa tudi mami. »Na boljše
ti gre. Tudi blede nisi več.«

»Na bolje, na boljše,« ponavlja Ana. Pismo, da
so Tineta sprejeli na delo v tovarno, ji vrača zdravje.
Vsaj tako se ji zdi. »Vstala bom, že danes bom vsta-
la,« govori.

»O, prav nič se ti ne mudi.«

»Pa bom,« Ana poskuša vstati.

»Ne še sedaj! Najprej bom pospravil. Potem pa
lahko vstaneš, če moreš.«

Tine pospravlja, pometa. Ko odnese smeti v jamo
za kočo, obstane.

»Sonce! Sonce! In kako prijetno greje!«

Da, zdaj je pomlad tudi tu. Sončne svetlobe ne bo
več kral siv senčnat stožec, ki je v minulih mesecih
kdaj pa kdaj pritiskal tako težko na človeka, kakor
da bi senca ne bila iz zraka, marveč iz mrzlega, tež-
kega sinca.

»Tako, vidiš, pa je spet pomlad pri naju,« pravi
Tine, ko vstopi v kočo.

»O, še več kakor pomlad,« zašepeta Ana, čeprav
bi svoje občutje sreče rada povedala na glas.

Ja, na ves glas! A ne more. Zvok njenega glasu
še ni pravi, še ni zdrav. Tak je, kakor da ne more
privreti čez ustnice, marveč pada nazaj v grlo, v
pljuča, ki so kakor izvoljena. Ne čuti jih, če mirno
dih. Le kadar jo popade kašelj, čuti, v sebi luknji-
čast, razbeljen kamen, ki jo žge, pa ga ne more
izkašljati.

Suh je ta kašelj.

Ali ni tako kašljal mož, dokler ga ni zadušilo?

»Mož?« kljubovalno pomisli na pokojnika. Škoda,
da ni živ, da bi videl, kako je brez njega spravila
sina do poklica, do ključavničarja, ki bo že prihod-
nje dni delal v tovarni, delal vse do starosti, če bo
pameten in če ne bo silil v prepovedana društva.
»Ne bo!« veruje, ker mu ne bo pustila, da bi krenil
na Kosirnikova pota.

Ana o Tinetovem zahajanju 'pod oder' v Delav-
skem domu še ničesar ne ve, ker o tem Tine molči
kakor riba.

»Pametnejši je kakor on, ki se ni hotel ali pa
znal prilagoditi in podrediti,« primerja Tineta s po-
kojnikom možem. »Tudi drugače je bolj krepak, večji,
lepsi,« ga opazuje, ko se polnag umiva. »Srečna, ki
ga bo dobila. To bo mož,« zavida tisti, ki ji bo sina
speljala. »Ja, speljala! Današnje punce ne poznajo
nobene strahljivosti več. Nastavljajo se fantu,
dokler ga ne zvabijo v naročje in z njim zanosijo,
da jih potem mora poročiti. Ja, ja, take so! Love,
da bi se potem obesile na dedčvo kuverto in brez-
skrbno živlele. O, poznam jih!«

Ana se zdrzne. Loteva se je strah, da bo čez ne-
kaj let prišel čas, ko ji bo kaka prefrigana punčara
speljala in odtujila sina, ki ga je s tolikimi mukami
in garanjem spravila v življenje.

»In zopet bom sama, sama...«

Ane se lotevajo razjedajoče misli, kakršne je do-
slej niso še nikoli razjedale. Ali pa je šele ta hip
opazila, da Tine ni več otrok, marveč fant, za svoja
leta kar prezel. Vsaj po zunanosti, saj ima prsi po-
rasle kakor pravi moški.

»O, marsikatera bi se rada pasla po njem,« se
boji za sina, da bi ne prišel kaki taki v roke. »Žen-
ske so preračunljivke. Njihova ljubezen je samo
računica v srcu: To in to je! Toliko in toliko zas-
luži! Kuverto mi bo nosil! Kuverto do zadnjega
dinarja! Za cigarete bo že dobil in za četrtno vina
od nedeljah. Pri hrani bom stiskala. Vsak mesec
bom dala nekaj na kupček. Na kupček zase, za svoje
obleke, nakit, lepota... Ja, take so! In zdaj bo
fant imel delo, stalno zaposlitev. Šle bodo nanj ka-
kor čebele na med Morda bi že šle, a je fantovo
postavnost in čednost razničevala brezposelnost.
Kaj bi z brezposelnim, naj bo še tako lep! Ej, raču-
narke, računarke... Take so...«

Tineta bo morala kmalu opozoriti na nevarnost,
ki jo za moškega pomenijo ženske, če se jih ne zna
otresati.

»In takile pobje pred vojaščino so najbolj neum-
ni, da babnicam nasedejo in verjamejo milim lažem
v njihovih očeh.«

Sicer pa, kakaj bi se pustila gristi takim mislim.
Na Tinetu ni opazila še ničesar takega, da bi se
ji bilo treba bati.

»Že, že, dokler je bil brezposeln,« ne more svojih
skrbi odgnati. »Brezposelnost in revščina sta ga va-
rovali pred dekleti. Toda v bodoče, v bodoče...«

To je tisto, kar jo skrbi.

»Obriti se bom meral,« sliši Tineta.

»Saj si se komaj včeraj.«

Pa ne samo bril, tudi okopal se je. Okopal kakor
gospoda. Okopal v pravi banji.

Uh, kako je bil umazan!

Človek bi nikoli ne mislil, koliko umazani je
na njem.

Iz zgodovine fužinarstva v Bohinju

(2. nadaljevanje)

ZOIS IN FUŽINARSTVO V BOHINJU

Rod Zoisa izvira iz retoromanske svrce. To nam kaže tudi priimek (Zoisa — dragulj). Eden njegovih prednikov se je naselil na Bergamaškem v Lombardiji in osnoval v Cacadelliju pri Berbennu rodovino, ki se je ukvarjala večji del s kmetijstvom. Nekateri iz tega rodu so se uveljavili tudi kot trgovci in izdelovalci zrcal na Beneškem. Michelangelo Zois (1694—1777) je baje zaradi udeležbe pri neki zaroti pobegnil iz Benečije in se brez sredstev okoli leta 1720 naselil v Ljubljani. Tu se je zaposlil v veletrgovini z železnino, kmalu postal njen poslovodja, leta 1735 pa se njen lastnik. Ukvarjal pa se je tudi z bančnimi posli in tako naglo obogatel. Da bi se odtegnil mestnemu sodstvu in cehovskim omejitvam, se je potegoval za plemiški naslov, kar mu je tudi uspelo 1739. leta. Tako se je Michelangelo Zois povzpel iz lastnika majhne kmetije v Cacadelliju v veleposjednika in veleposostnika, saj je kupil več rudnikov, plavžev in fužin, hiše v Ljubljani in Trstu in tudi fevdalne graščine. Postal je prvi bogataš na Kranjskem.

Ziga baron Edelsteinski, se je dvakrat oženil. Njegova druga žena je bila Slovenka, po rodu Ljubljancanka, Ivana pl. Kapussova, hči rudarskega nadzornika. Iz tega zakona se je kot prvorojenec 23. nov. 1747 rodil Ziga in sicer v Trstu.

S petnajstimi leti je poslal očca sina Ziga na plemiško akademijo v Reggio Emilia, toda že po dveh ali treh letih ga je poklical domov, da bi se uveljavil v trgovske, rudarske in fužinarske posle. Poslej je Ziga Zois zasebno dopolnjeval svojo izobrazbo pri jezuitih, z branjem in potovanji pa si je pridobil izredno široko razgledanost, saj je obvladal več jezikov. Od doma je znal italijansko, slovensko in nemško, naučil se je celo švedščine, latovščine, stare cerkvene slovanščine in več živih slovanskih jezikov. Poznal je tehnične vede: kemijo, zoologijo, botaniko, posebno se je zanimal za mineralogijo. Bil je odlično podkovan v rudarstvu in kovinarstvu. Mnogo je potoval in se zalagal s strokovnimi, znanstvenimi in leposlovnimi

knjigami. Kot je bila znana njegova knjižnica, tako je bila bogata tudi njegova mineraloška zbirka. Mineralogi so ga počastili s tem, da so po njem imenovali neko na Svinji planini odkrito kamnino (Zoisit).

Po smrti svojega očeta 1777. leta, je Ziga Zois podedoval vse njegovo premoženje. Kljub bogastvu pa se ni vdal lahkomiselnemu uživanju in potratnosti. V naši zgodovini je dobro znan kot mentor in mecen naših znanih in pomembnih literatov. Po prestanku Pisanic, razpadu Akademije delovnih in po razsulu Družbe za poljedelstvo, je bilo vse bolj pomembno Zoisovo omizje, ki so ga sestavljali: Kumerdej, Japelj, Linhart in Vodnik, kasneje pa so se jim pridružili tudi mlajši: Kopitar, Matvez Ravnikar, dr. Jakob Zupan in Metelko, katerih dejavnost pripada obdobju romantike. Zois se je pridružil slovenskim preroditeljem, ko je živo delovala Puhlinova narodnopolitimska agitacija. Ustvaril je tudi svoj program, ki je vseboval ureditev našega knjižnega jezika, izdati je hotel slovnico in slovar.

Kot razsvetljenec in filantrop je nesebično podpiral prizadevanje tako materialno kot tudi s svojim širokim znanjem razvoj slovenskega jezika in slovstva. Tudi sam se je že kot študent poizkusil v literaturi, saj je pisal madrigale, sonete in druge pesmi v italijanščini. Te pesmi se nam niso ohranile.

Ceprav pa nam je Ziga Zois dobro znan iz zgodovine Slovenskega slovstva v kateri zavzema pomembno mesto pa nam je manj znan kot fužinar.

Baron Ziga pl. Zois je obrate v Bohinju nanovo organiziral in leta 1788 napisal nov rudarski pravilnik. Zoisov »Rudarski pravilnik« je določal o delu fužinarjev predvsem pa rudarjev, ki niso več spoštovali rudarskega reda in se ravnali po pravilih rudarske bratovščine. Baron Ziga pl. Zois v svojem rudarskem pravilniku opisuje slabo delo rudarjev in fužinarjev, ki se niso sramovali boljše rude mešati s prazno, z apnencem obloženo rudo pa so slabo prali in prečistili. Večina rudarjev se je zaposlila v starih in zapuščenih rudnikih in iskala zavrženo pečeno in revno rudo, drugi so kopali samo na površini in se v zemljo niso spuščali. Ruda je imela najmanj 50,

včasih pa celo 60—70 funtov apnenca, kar je višalo ceno rude in prevoznih stroškov. Zaradi slabih delovnih razmer je hotel Zois razmere urediti tako, da je ukinil pogodbo in uvedel nov rudarski dogovor. K temelju veljave novega rudarskega dogovora je Zois vpeljal plačilo rudarjev in fužinarjev v gotovini nemške vrednosti. Ukinil pa je dotedanjo na Gorenjskem vpeljano plačevanje — »zalozbo« z žitom. Zois je v svojem rudarskem pravilniku tudi določil, da kopanje rude ne bo več prepuščeno kot dosedaj rudarjem na slepo srečo, ampak bo dela nadzirala in vodila družba in njeni uradniki, ki ne bodo več ločeni v Stari Fužini in Bistrici ampak zaradi lažjega nadzora skupaj.

Vseh 170 rudarjev, ki so delali v 96. jamah, kolikor jih je bilo leta 1788, se ni upiralo novemu redu. Izvršena pa je bila tudi inventura in obračun, ki je pokazala, da dolgujejo rudarji iz Bohinja družbi 24.059 florintov, ta dolg pa je bil odpisan.

Baron Ziga Zois je hotel dati napraviti točen načrt bohinskih rudnikov — »revirno kartos«. Še večjega pomena za novo ureditev obratov pa je bil Zoisov odlok o ustanovitvi plavža.

Pomembne in zelo gospodarske odločitve Ziga Zoisa so fužinarstvo v Bohinju zopet povzdignile. Nova ureditev je prinesla koristi in prednosti in podpirala upanje gradnje plavža, kar je bila za Bohinj velika novost in napredek. Dotedaj so pridobivali železo v »peči na volka«. Peč na volka je bila zdana v obliki štirikotnika iz apnenca. Notranje stene so bile iz sljudastega peska in črne glin. Celotna peč je imela 2 m premera in 3 m visoka.

Baron Ziga Zois je plavž v Bohinjski Bistrici tudi postavil. Ceprav je živel v Ljubljani in je le na vsake »kvatre« (četrt leta) prišel pogledat svoje fužine v Bohinju je imel s fužinami zelo tesen stik prek svojega upravitelja Andreja Kollerja. Od leta 1788 sta se Zois in Koller pogosto dopisovala. Njuna korespondenca se v celoti ni ohranila, v pislih, ki so pa ostala zasledimo, kako je Koller obveščal Zoisa o delu fužin, Zois pa mu je naročal, kako naj ukrepa v posameznih primerih. Andrej Koller je užival veliko Zoisovo zaupanje, ukrepal je tudi po

svoji presoji, njegova pripočila in mnenja pa je upošteval tudi Zois. Predmet njunega dopisovanja je bila organizacija dela in zmanjšanje kalamiteta. Že v navadi je bilo, da je mojster ob plavžu ali pa kopač čuval poklicno znanje, kar so imeli za poklicno skrivnost. Zois je bil proti takšnim cehovskim navadam, zato je delavce in tudi mojstre menjaval. Zelo pa se je Zois zavzemal za pranje in očiščevanje rude od apnenca in ila saj je vedel, da se le iz čiste rude lahko pridobi dobro železo. Bil pa ni zaprt in se je tudi zanimal kako pridobivajo železo na Javorniku in v Kropi.

S prihodom Francozov se je spremenila tudi gospodarska politika. Kranjski obratniki so se že prej komaj vzdrževali so tedaj še bolj propadli. Maks Cerin, rudarski nadprisednik je leta 1805 navedel vzroke propadanja fužinarstva, pa tudi propadanja prebivalcev — fužinarjev in tako važne hiše Zoisov. Maks Cerin pravi, da so vzroki propadanja zaradi nepreglednega in samovoljnega puščenja gozdov, naraščanja cene oglja in rude, pomanjkanje zakonitih mer in uteži in ker je bila rudarska družba odvisna od mnogih oblasti gosposke in strogih krajevnih sodišč. Pričeli pa so se izseljevati tudi rudarski delavci z željo, po boljšem kosu kruha.

V Bohinju je nastala beda, to je razvidno iz Kollerjevega poročila Zoisu, dne 9. junija 1812, v katerem Koller navaja, da so prišli v stisko z železom, ki ga ne morejo prodati, zato izdelujejo žeblice, ki jih žene in otroci prodajajo na Tolminkem, Bledu in Belopeški dolini, da jih prodajo ali zamenjajo za žito. Kovarči žeblice zapadajo zaradi zaostanka zaslužka na stran pota. Tisto malo denarja, kar ga je Koller prejel je šlo po večini za varovanje in prejemnike, za siromasni delavski stalež pa ni ostalo nič. K vsem tem nesrečam so se pridruživale težave, ki so jih povzročali francoski gozdno pregledni organi. K temu pa se pridružila še umazana konkurenca in poseg kamnogoriške obrata v rudna polja bohinske družbe. Lastnik fužin v Kamni gorici je bil tedaj Janez Toman (Krevša). Krevša je tudi boljše, predvsem pa takoj plačeval rudarjem rudo za Kamno gorico. Zaradi tega so mnogi bohinski rudarji zapustili delo in iskali rudo izven revirja za Krevša.

Vedno težji ekonomski položaj in tudi visoki dolgovi so naglala Ziga pl. Zoisa, da bi prodal bohinske obrate. Kupec fužin in rudnikov v Bohinju je bil Vodlaj, lastnik fužin v Kropi. Vendar zaradi nizko ponujene cene, Zois po Kollerjevem nasvetu ni pristal na kupčijo. Ko je bil 22. junija 1812 Koller prvič pri Vodlarju v Kropi je ta izjavil, da ni toliko premožen, da bi kupil tako velik obrat. Koller je ocenil obrate v Bohinju na 80.000 flo-

rintov. Vodlaj pa se je premislil in upal, da se bodo trije lotili te kupčije. To že kaže na združevanje kapitala pri nas. Zigi pl. Zois je bilo veliko na tem, da se obrati prodajo, kar se vidi iz korespondence med njim in njegovim upraviteljem Kollerjem. V enem izmed svojih pisem Kollerju, ko je plemeniti mož Ziga Zois že čutil dan smrti, piše, da ne more več dalje in da je zamenjal tudi zadnje zlatnike, duševne zmognosti pa pojemajo z zdravjem. Vsakoziko pa preveja njegovo pismo skrb za družino. Takorekoč že na smrtni postelji je Zois vabil Kollerja z delovnim načrtom in z računi Tomana in Vodlaja. Svoje pismo za Kollerja je Zois zaključil: Ne zamudite niti trenutka — smrt se bliža — zbogom!

Prodaja fužinarskih obratov v Bohinju se ni uresničila. Pogajanja z Vodlajem in Tomanom so se razbila. Tako so vsi obrati ostali družini Zois. Sedmega oktobra 1819. leta je Ziga Zois prodal svoje obrate nečaku Karlu pl. Zoisu, 10. novembra 1819. leta je Ziga pl. Zois umrl.

Karl pl. Zois je naredil vse, da bi dvignil obrate, izboljšal prodajo produktov ter našel nova tržišča. Zato je obiskal Italijo, šel prek Rima v Napoli in na Sicilijo zaradi odkrivanja tržišč. Karl pl. Zois je umrl 7. julija 1836. leta, nasledila pa ga je njegova vdova Serafina.

V letu 1847 so bili v Bohinju še v obratovanju:

a) na Bistrici en plavž, 1 balaš kladivo, 1 raztezilnik in 1 orodno kladivo.

b) na Pozabljenem: 1 raztezilnik, 1 kovaški ogenj, c) pri Stari Fužini: 1 balaš kladivo, 2 balaš ognja.

V času gospodarskega procvita fužinarstva v Bohinju v lastništvu barona Ziga pl. Zoisa leta 1791 pa je bilo v Bohinju:

a) na Bistrici: 1 plavž, 1 balaš kladivo, 2 balaš ognja, 1 raztezilnik, 1 orodna kovačnica,

b) na Pozabljenem: 1 raztezilnik, 1 predelovalno kladivo, 1 predelovalna kovačnica, 4 žične klešče, 1 žarilnica za žico in

c) pri Stari Fužini: 1 balaš kladivo, 2 balaš ognja, 2 predelovalni kovačnici, 1 žične klešče in 1 žarilnica za žico.

Ce primerjamo število obratov iz leta 1791 in leta 1847 vidimo nazadovanje bohinskih fužin.

Dne 14. decembra 1847 je prejela Serafina, vdova Karla pl. Zois pooblastilo za izdelavo vseh vrst litiga in kovanega železa in izdelkov, v načrtu pa je imela tudi postavitev kupolne peči. Kljub vsej borbi s premočno konkurenco inozemcem ni uspelo obdržati bohinske obrate pri življenju. In 1868. leta so vsi obrati iz Bohinja prešli k finančno močnejši kranjski industrijski družbi, ki jih je vodila, dokler niso postali žrtve požara dne 7. oktobra 1890. leta. Njih ruševine pa so ob gradnji predora pod Črno prstjo razdejali.

Zaključki

3. seje konference ZK železarne Jesenice z dne 26. 12. 1969

I.

1. Konferenca na osnovi poročil in razprave ugotavlja, da bo poslovno leto 1969 zadovoljivo zaključeno. Plan blagovne proizvodnje bo izvršen 100 %, v odnosu na leto 1968 pa 107 %. Produktivnost se je povečala v skupni proizvodnji za 16 % ali od 107,5 kg/h/m na 123 kg/h/m ter pri blagovni proizvodnji za 9 % ali iz 24,7 kg/h/m na 26,9 kg/h/m ob istočasnem zmanjšanju staleža zaposlenih od 6.490 na 5.906 zaposlenih. Temu primerno so se dvignili tudi izplesi, tako, da vse kaže, da bo leto 1969 zaključeno brez tekoče izgube oziroma bo ustvarjen dohodek za delno kritje izgub v letu 1968. Poročila in razprava potrjuje ugotovitve, da smo sanacijski program sprejet za leto 1969 uspešno izpolnili, tako v pogledu produktivnosti, višine OD (limitiranih) in ostalih stroškov.

2. Konferenca ugotavlja, da bodo v letu 1970 železarne in sorodna podjetja stala pred izredno težko nalogo glede nabave surovin (surovo železo, staro železo, legure, koks, itd.), njihove podražitve, kakor tudi podražitve transportnih in podobnih uslug. Te težave bodo še toliko večje, ker ima železarnstvo limitirane prodajne cene, samo povišanje cen v letu 1969 in predvideno povečanje produktivnosti v 1970. je premajhno za pokritje nastalih in predvidenih podražitev.

3. Konferenca ugotavlja, da je Železarna zaradi težke finančne in gospodarske problematike že v sedanjem obdobju izpostavljena pred različne ultimativne zahteve naših partnerjev, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje bodisi glede plačevanja obveznosti ali izdobje naročil. Zavedamo se, da bi tako stanje in nadaljnji razvoj zaostrenimi reformskimi ukrepi lahko pripeljal do konfliktnih situacij znotraj Železarne ali pri poslovnih partnerjih. Poseben problem je počasno reševanje naših vlog za stalna obratna sredstva ob minimalnih zalozah surovin, visoko blokirana amortizacija, roki plačevanja kupcev, našega plačevanja dobaviteljem itd. Istočasno nastopajo in bodo nastopale težave pri najemanju kreditov v bankah. Ti problemi so posebno zaskrbiljujoči zaradi sprejetih ekonomskih ukrepov v smislu zmanjšanja nelikvidnosti gospodarstva, ki spričo počasnega reševanja gospodarskih problemov izven Železarne resno ogrožajo normalno gospodarjenje v letu 1970.

Iz navedenega je konferenca sprejela naslednje zaključke

1. Konferenca ZK podpira in zahteva, da se vse težnje uprave podjetja in samoupravnih organov pri urejanju finančnih in materialnih odnosov na nivoju republike in zveze urejujejo po načelu odpravljanja protislovij, ki tako Železarno in sorodne panoge zaradi enostranske administrativne omejitve postavljajo v težak in neenakopraven položaj gospodarjenja in samoupravljanja.

2. Prizadevati se, da se v letu 1970 zagotovijo potrebna obratna sredstva za normalno poslovanje tovarne. Pravočasno predvideti in tekoče opozarjati ustrezne organe na eventuelne težave, ki lahko nastopijo v tovarni z določenimi posledicami navzven, pa jih delovna skupnost ob vsem prizadevanju sama ne more rešiti.

3. Odločno se zavzemati v tovarni za nadaljnje izboljšanje priprave dela, organizacije dela, tehnološke discipline in racionalizacijske dejavnosti, kar bo omogočalo doseganje še boljših rezultatov kot v preteklem letu.

4. Odločno se zavzemati za nadaljnje znižanje stroškov, prihranke na materialih, itd., kar bo dalo boljše finančne rezultate.

5. Zaostriti odgovornost organizatorjev in vodij dela za dosledno izpolnjevanje svojih nalog določenih s planom 1970, predvsem zagotoviti čim bolj nemoten potek dela, za kar je potrebno da le-ti skrbijo:

- za pravočasno in zadostno oskrbo delovnih mest z vložnim materialom,
- za brezhibno orodje in pripomočke za delo,
- za pravočasno in kvalitetno vzdrževanje strojev in naprav.

Nujnost nadaljnega razvijanja samoupravnih odnosov in oblik se je pojavila že pred sprejetjem 15. amandmaja ustave SFRJ, ki je delo na tem področju samo pospešila. V letu 1969 je bila uspešno izvedena reorganizacija samoupravnih oblik in izvoljeni novi samoupravni organi.

Za uveljavitev načela, da postane samoupravljanje v Železarni in združenem podjetju kot prevladujoč odnos je potrebno:

1. Delovnim skupinam kot osnovnim celicam samoupravnih organov je potrebno posvetiti večjo pozornost kot do sedaj. Odločno zahtevati od odgovornih tovarišev v upravnem in samoupravnem mehanizmu, da svoje naloge do delovnih skupin dosledno izpolnjujejo. Posebno pozornost posvetiti organizirani službi informacij, preko katere naj bi se sleherni član delovne skupnosti seznanil s problematiko združenega podjetja, tovarne, predvsem pa delovne enote in obrata.

2. Delovnim enotam in njenim samoupravnim organom zagotoviti take materialne odnose, da bodo zaživele kot samostojne enote in se bodo čutile kot pomemben integralni del delovne skupnosti. Boriti se proti pojavom ozkih lokalističnih in centralističnih interesov posameznikov in skupin, ki zavirajo uspešno delo samoupravnih organov DE.

3. V težnji po vse večji centralizaciji internih samoupravnih dogovorov na nivoju DE je nujno, da samoupravni organi tovarne naredijo kvaliteten premik v smeri oblikovanja in usmerjanja poslovnih politike. To pa zahteva temeljitejšo pripravo in kvaliteten analize strokovnih služb za odločitve.

4. Na nivoju združenega podjetja je nujno, da samoupravni organi posvetijo posebno skrb urejanju notranjih odnosov z natančno opredelitvijo vloge in mesta posamezne tovarne in vloge in mesta združenega podjetja v slovenskem gospodarstvu. Odločno se boriti proti birokratizmu, lokalističnim in dezintegracijskim težnjam, ki bi v predvidenem nadaljnjem procesu integracije lahko nastopili.

5. V statutu in pravilniku tovarne obvezno vnesti in konkretizirati stališča VII. seje predsedstva ZK o samoupravnih dogovorih in odgovornosti.

III.

Zavzemati se za dosledno uveljavljanje čim bolj objektivnega vrednotenja in nagrajevanja. Področje nagrajevanja mora postati strokovna in javna kategorija izvajanja. Konferenca ZK potrjuje v celoti zaključke razširjene seje sekretariata z dne 10. 12. 1969 (zaključki so bili objavljeni v Železarnju dne 26. 12. 1969).

IV.

Konferenca ugotavlja, da so ekonomske težave, slabi odnosi, nezadovoljivi OD in podobno zaskrbiljujoče povečali odhod delavcev vseh kategorij iz tovarne. V letu 1970 se resno zavzemati za sledeče:

1. Odločno se zavzemati za objektivizacijo kadrovske politike pri razporejanju in napredovanju kadrov.

2. Posebno pozornost posvetiti delovanju in položaju človeka v delovnem procesu in samoupravljanju, še posebno pri nadaljnjem vsestranskem usposabljanju in izboljševanju pogojev dela.

3. Vse napore posvetiti usmerjanju mladine iz

železarskega območja v železarske poklice, politiko štipendiranja in izobraževanja postaviti na dolgoročne in elastične principe, zoperstaviti se prakticistični kratkoročni politiki kadrovanja.

4. Prizadevati se na sanaciji delovnih pogojev, mehanizaciji in racionalizaciji dela ter iskanju nadaljnjih možnosti zaposlovanja žensk.

5. Odločno se boriti za dobre medsebojne odnose v enotah in kolektivu ter jih graditi na principu samoupravnih dogovorov.

V.

V letu 1969 smo na področju integracije slovenskih železarn storili prve korake. Uspešno je bil izveden referendum, združeno podjetje se je konstituiralo z izvolitvijo samoupravnih organov, sprejetjem statuta in pogodbe. Ni pa še konstituirana uprava združenega podjetja in zato vsebinska in materialna združenja poteka prepočasno. Za nadaljnji razvoj združenega podjetja se mora v letu 1970 delati:

1. Na zbiranju in koncentraciji sredstev, ki bodo omogočalaboljšati stanje likvidnosti in finančni položaj Združenega podjetja in posameznih tovarn.

2. Prizadevati si, da združeno podjetje poleg prilžitih 51 milijonov ND iz turizma dobi ustrezna dodatna dolgoročna obratna sredstva.

3. Intenzivno delati na vsklajevanju proizvodnih kapacitet v cilju čim uspešnejšega dela Združenega podjetja.

4. Na ustvarjanju takega finančnega poslovanja, da bodo vsi zaposleni čutili, da je združeno podjetje širša rizična skupnost, v katerem je naš dohodek in naš osebni dohodek bolj zagaraniran kot pred integracijo.

5. Intenzivno delati na boljšem in tesnejšem sodelovanju s predelovalno industrijo (predvsem slovensko) v cilju obojestranske krepitve. Medobčinski svet ZK za Gorenjsko naj poda ustrezno iniciativo vsem organizacijam ZK te industrije na Gorenjskem za tozadevna medsebojna posvetovanja. Organizacija ZK se obvezuje, da bo za ta posvet pripravila ustrezen material in analize.

6. Vztrajati je potrebno, da se vsi dogovori, sprejeti v letu 1969 glede na kritično situacijo v črni metalurgiji v Sloveniji in Jugoslaviji, dosledno realizirajo. Odločno si prizadevati pri sprejemanju srednjeročnega in dolgoročnega razvojnega programa Slovenije, da se v ta program ustrezno vključi program slovenskih železarn in ostale osnovne industrije, ker bo le to zagotavljalo stabilnost naših planiranj in jasne perspektive.

Konferenca ZK železarne Jesenice zavezuje vse člane ZK v delovnih skupinah, delovnih enotah, upravi tovarne, samoupravnih organih tovarne in združenega podjetja ter družbeno političnih organizacij, da se po svojih sposobnostih in položajnih odgovornostih prizadevajo za realizacijo sprejetih zaključkov.

Konferenca ZK
Železarne Jesenice

Delovni motiv iz železarne

Kronološki pregled zgodovinskih dogodkov od 10. do 16. januarja

10. jan. 1942 - Nemci so zopet nadaljevali z napadom na Drazgoše, vendar so partizani vse napade odbili. Nemci so imeli velike izgube. Na pomoč pokličejo topništvo.

10. jan. 1942 - na podlagi uredbe načelnika civilne uprave za Gorenjsko so pričeli izdajati uradi osebnih izkaznic »Kennkarte«, pri čemer so se posluževali rasnih in političnih ocen prebivalstva. Največ je bilo izdanih zelenih izkaznic za kategorijo »Schützangehörige — Zaščitenci«. Ta kategorija državljanov je bila predvidena za izselitev, vendar so Nemci zaradi splošne vstaje na Gorenjskem izselitev preložili.

10. jan. 1942 se je civilna uprava na Bledu iz varnostnih razlogov preselila v Celovec. Na Bledu so ostali le še Gestapo, SD, žandarmerija in urad političnega komisarja za utrjevanje nemštva. Tako je tudi najvišji okupacijski oblastni organ priznal, da na Gorenjskem ne sedijo tako trdo v sedlu.

11. jan. 1929 je bilo z odlokom ministrstva za notranje zadeve prepovedano delo centralnemu delavskemu sindikalnemu odboru Jugoslavije in vsem vključenim organizacijam neodvisnih (to je levih) sindikatov.

11. jan. 1931 je bila na Mežakliji otvoritev turistične koče športnega odseka Svobode Jesenice. Ob tej priložnosti so bile tudi klubske tekme. V tekni je zmagal Slavko Koren. Ob otvoritvi je bilo navzočih 150 svobodarjev z Jesenic, Javornika in iz Gorij.

11. jan. 1942 - Nemci po celodnevni borbi ob sodelovanju topništva prodoro do vasi Drazgoše, kjer se boji do večera nadaljujejo. Borci Cankarjevega bataljona se umaknejo na Jelovico.

12. jan. 1872 so prešle Ruardove fužine na Savi, Plavžu in v Mojstrani pravno veljavno v posest KID.

Upravni svet KID imenuje viteza Lamberta Pantza, dotedanega upravitelja obratov v Bohinju, za tehničnega direktorja vseh obratov KID.

Tega dne nastavi KID tudi prvega kemika (Siber), ki uvede prve kemične analize. Do tedaj so izdelovali zrcalovino bolj po občutku in izgledu. Prvi laboratorij je dobil prostore na Savi v hiši št. 8 poleg urada za Jamomerstvo. To hišo smo poznali pozneje kot Rudežovo in je bila leta 1959 porušena.

12. jan. 1937 so se začela na Jesenicah med zastopniki KID in strokovnih organizacij (URSSJ, NSZ, JSZ) pogajanja za novo kolektivno pogodbo, ki jo je podjetje 30. novembra 1936 odpovedalo. Predstavnik organizacij so podprli občinski odborniki in delavske žene.

Istega dne je oblast razpustila delavsko turistično društvo »Prijatelji prirode« zaradi političnega delovanja.

12. jan. 1590 kupi fužino v Radovni Ana Marija Lenkovič — grofica Thurn za 200 florintov. Lenkoviči so imeli takrat v posesti blejsko gospostvo.

12. jan. 1945 je bilo osvobodeno koncentracijsko taborišče Trablanka. V tem taborišču so Nemci zastrupili in delno sežgali, delno zakopali čez 700.000 Židov.

13. jan. 1909 je bil rojen v Leidenu na Holandskem Marinus van der Lube, mož, ki je prišel v zgodovino zaradi svoje tragične smrti. Nacisti so ga obdolžili požiga Reichstaga v Berlinu. Kljub dvomljivim dokazom so ga na procesu obsodili na smrt, kar je v svetu dvignilo precej prahu. 10. jan. 1934 so ga v zaporu justificirali. Požig Reichstaga je bil povod za pogrom nad komunisti in socialisti v Nemčiji.

13. jan. 1918 je bil v Ljubljani sklican občni zbor Zveze Svobod za Slovenijo. Kot glavno točko dnevnega reda so obravnavali oživitve dela Svobod, ki so med vojno prenehale z delom, oziroma postaviti nove odbore in aktivirati člane.

13. jan. 1923 je bila v Beogradu ustanovitvena konferenca Neodvisne delavske stranke Jugoslavije (kot legalne oblike delovanja KPJ), ki je bila z Obznanom prepovedana. Bivši poslanci KPJ iz Slovenije so konferenco bojkotirali.

13. jan. 1942 je v Londonu devet držav podpisalo deklaracijo o kaznovanju vojnih zločincev. Ustanovljen je bil poseben oddelek, ki je spremljal in registriral ves potek dogodkov in početje okupatorjev v zasedenih deželah Evrope. Ti podatki so predstavljali glavni dokument obtožnice proti nacistom na procesu v Nürnbergu.

13. jan. 1942 je četa nemških vojakov — smučarjev izsledila v leseni planinski koči na Mošenjski planini partizane in jih obkolila. Borci II. čete Cankarjevega bataljona, ki so se umikali iz Dra-

goš, so sprejeli boj, ki je trajal ves dan. Na noč so se prebili iz obroča. V tej bitki je padlo 12 partizanov, 5 ranjenec pa so spravili s seboj.

13. jan. 1953 je bil izglasovan ustavni zakon o temeljnih družbenih in političnih ureditvah FLRJ.

13. jan. 1934 je tovarna elektrod na Dobravi izdala razglas o odpustu vseh delavcev v tovarni, ki so se udeležili volitev kandidatov za delavske obratne zaupnike.

14. jan. 1918 je izbruhnila v Avstroogrske generalna stavka delavcev, ki je pretresala že itak razpadajočo monarhijo. Delavstvo je demonstriralo za prenehanje vojne, ki je bila kriva za nevdružne razmere.

14. jan. 1942 gestapo aretira večje število aktivistov OF na Javorniku in Podmežaklju in jih začasno zapre v policijske zapore pri Kovaču.

14. jan. 1942 se je Cankarjev bataljon razformiral na posamezne čete, zaradi lažjega manevra pri umiku iz obkoljene Jelovice in prezimovanja. Preiskrba s hrano je bila za celoto nemogoča.

14. jan. 1943 je bila v Casablanci zavezniška konferenca, kjer je bilo sprejeto načelo za neizprosno boj do brezpogojne kapitulacije Nemčije, Italije in Japonske. Temu sporazumu se je priključila tudi Rusija, ki ni sodelovala na konferenci.

14. jan. 1944 je bila na Javorniku umorjena od črne roke aktivistka OF Jožica Kunstelj.

14. jan. 1945 je bil osnovan v Beogradu Vseslovenski komite.

15. jan. 1919 je v Ljubljani začel izhajati mesečnik Svoboda, ki ga je izdajalo delavsko izobraže-

valno društvo Svoboda. List je urejal Fran Albrecht, do leta 1920, ko je oblast izhajanje lista prepovedala.

15. jan. 1920 je bil na Savi pri Jelenu občni zbor jeseniške podružnice JSDS (jugoslovanske socialdemokratske stranke, na katerem so kritično ocenili politično situacijo in položaj v stranki (za Slovenijo), ki se ni hotela udeležiti kongresa. Za predsednika je bil izvoljen Anton Znidar, tajniške posle so zaupali Marčiču.

15. jan. 1944 je bilo ustreljenih v Lescah 30 talcev, med njimi so bili trije Jeseničani.

15. jan. 1947 je poročal Slovenski poročevalec, da je bil pred dnevi v fizikurnem domu množični zbor športnikov in športnih delavcev. Referent za fizikurno Pero Vovk je v referatu nakazal potrebo po enotni športno-telovadni organizaciji. Ob tej priložnosti je bil izvoljen okrajni fizikurni odbor.

16. jan. 1920 trboveljski rudarji že drugi dan izvajajo domeno pasivne rezistence, da bi izboljšali enotni položaj. O tem seznanijo vodstvo stranke in ministrstvo slovenske vlade.

16. jan. 1942 je poslal Gestapo v begunjske zapore 23 zapornikov z Jesenic in okolice. Z aretacijami so še nadaljevali.

16. jan. 1944 pride na delo v Železarno (takrat KIG) 24 Francozov, ki so jih mobilizirali v Franciji za prisilno delo v reichu. V tem času je bilo v taborišču Podmežaklju že čez 230 Francozov, poleg 300 Slovencev iz ljubljanske pokrajine.

16. jan. 1947 je bila sprejeta ustava Ljudske republike Slovenije.

16. jan. 1954 se je pričel III. plenum CK ZKJ v Beogradu, na katerem so obravnavali primer Milovana Djilasa in njegovo delovanje.

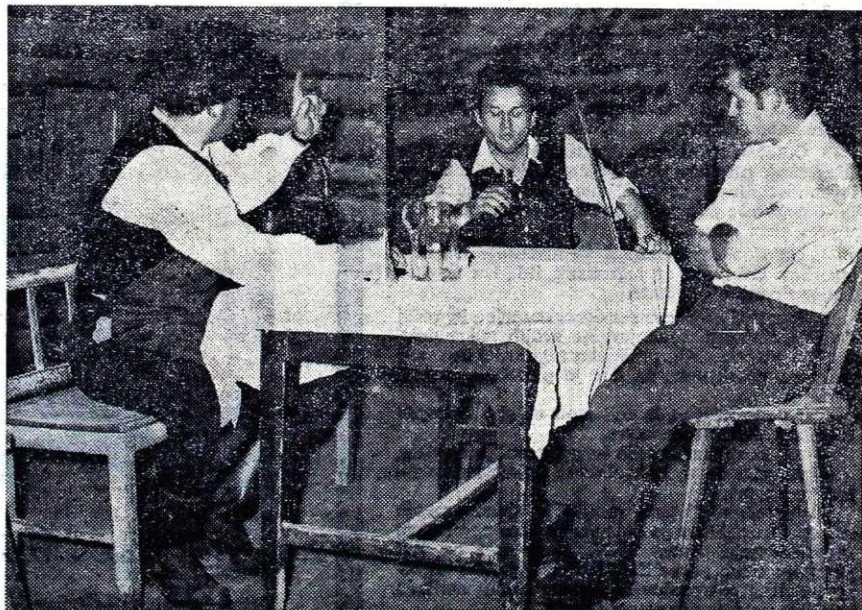
Dobimo se na odru

Dramski odsek Svobode Javornik bo v ponedeljek, 19. januarja ob 16. uri popoldne že drugič organiziral

razgovor z mladimi ljubitelji gledališča. Takšne razgovore namerava dramski odsek na Javorniku organizirati tudi v

prihodnje po možnosti mesečno enkrat in sicer pod naslovom: »Dobimo se na odru.« Odbor dramskega odseka vabi vse mlade ljubitelje gledališča, ki so se odzvali vabilu že lani v aprilu, da v ponedeljek popoldne pridejo na oder. Poleg njih vabi tudi ostale člane dramskega odseka, ki že vrsto let uspešno sodelujejo. V ponedeljek popoldne bodo določili novo odsko delo, ki ga bodo uprizorili v spomin na dolgoletnega režiserja Jožeta Tomažiča. Drugo primerno odsko delo pa nameravajo uprizoriti ob 25-letnici osvoboditve.

V nedeljo zvečer so v dvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku ponovili Finžgarjevo ljudsko igro »Razvalina življenja«. Predstavo si je ogledalo precej ljubiteljev gledališča, med njimi pa je bilo največ prebivalcev Javornika in Koroške Bele, ki že vsa povojna leta stalno obiskujejo gledališke predstave, ki jih uprizarja domača igralska skupina. Igro bodo ponovili sredi februarja za šolsko mladino, takrat pa bodo tudi podelili pionirjem osnovne šole zlate, srebrne in bronaste Finžgarjeve značke. Člani dramskega odseka se nameravajo predstaviti še na Hrušici, v Bohinjski Bistrici, v Češnjici in drugod.

S skupščine občine Jesenice

Za red in disciplino na smučiščih

Na zadnji seji Skupščine občine Jesenice so odborniki potrdili tudi odlok o redu in disciplini na žičnicah, vlečnicah in smučiščih. Ker imamo prav v naši občini dosti smučišč, veliko žičnic in vlečnic, zaradi tega pa tudi dosti nesreč, je prav, da bralcem posredujemo posamezna določila odloka.

Upravitelj žičnic in smučišč so dolžni redno vzdrževati smučišča in smučarske proge, da je smuka varna. Odlok tudi sicer postavlja pred upravljavce nekatere zahteve, katere do sedaj niso izpolnjevali. Vidno je treba označiti predmet ali objekt na progi, tako da je že od daleč viden. Posebej pa morajo biti označene proge za nočno smučanje. Smučarske proge morajo biti grafično prikazane na vidnem mestu, najmanj pa pri zgornji in spodnji postaji glavne žičnice, upravljavci pa so dolžni poskrbeti, da ob dohodih k žičnicam in vlečnicam ni mogoče vrivanje in prehitivanje. Po smučiščih tudi ni dovoljena vožnja s ski bobom in sankami. Seveda imajo po odloku dolžnosti tudi sami smučarji. Vsekakor morajo paziti, da s svojim ravnanjem nikogar ne ogrožajo, da ne ogrožajo smučarjev ob vstopu na smučišče in pred seboj, paziti pri prehitovanju drugih smučarjev, da na koncu terena pred vlečnico zmanjšajo brzino in podobno.

Uporabniki smučišč se lahko vzpenjajo le ob robu smučišča, ne smejo se zadrževati na zoženih in nepreglednih delih smučišča, skratka upoštevati morajo vse markacije, opozorilne znake in napise. Pomembno je tudi to, da smučar ne sme na smučišče, če nima smuči pripete z varnostnim trakom.

Prepovedana je uporaba smučišč za vsa vozila in v času smučarske sezone spravilo lesa, prav tako je v omenjenem času prepovedano odlaganje gnoj, smeti in odpadkov.

Netekmovalcem ni dovoljen med tekmovalcem, med pripravo tekmovalca ali med organiziranimi treningi za tekmovalce vstop na pripravljeno in označeno progo.

Red na žičnicah in smučiščih vzdržujejo pooblaščen osebe, ki jih s samoupravnimi akti določijo upravljavci žičnic in smučišč. Te osebe morajo nositi na rokavu posebno oznako, imajo pa pravico legitimirati in odstraniti s smučišča vsakogar, ki bi ogrožal varnost drugih ali povzročil škodo.

Omenimo naj še to, da so uporabniki dolžni ob nesrečah na smučiščih pomagati in obvestiti upravljavce žičnic in smučišč.

Odlok ob koncu določa tudi kazni za kršilce določb o redu in disciplini. Miličniki in pooblaščen osebe upravljavca žičnice smejo izterjati denarno kazen na kraju prekrška v višini do 15 novih din. Za prekršek mladoletnika do 16. leta starosti so od-

govorni starši in skrbnik. Uporabniki smučišč, to je smučarji, se lahko kaznujejo z denarno kaznijo do 200 novih din, medtem ko se upravljavci smučišč in žičnic za neizpolnjevanje določil odloka lahko kaznujejo z denarno kaznijo do 2.000 novih din.

T. L.

Nov obrat Izolirke na Jesenicah

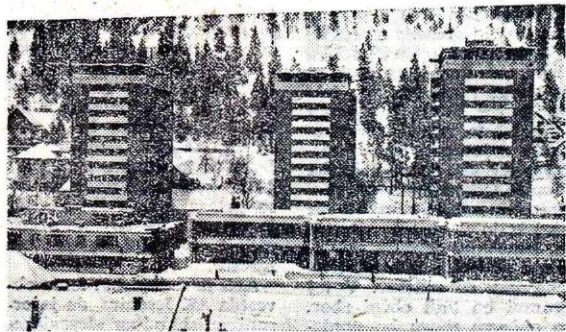
V petek, 9. januarja, so se v novi hali Izolirke, ki je bila zgrajena na nasipu Zelezarne, zbrali člani kolektiva in številni gostje k otvoritvi novega obrata. Med gosti so bili tudi podpredsednik republiške Gospodarske zbornice Jože Valentičič, predsednik Skupščine občine Jesenice France Zvan, direktor Zelezarne mag. inž. Peter Kunc, zastopniki samoupravnih organov Zelezarne, družbeno političnih organizacij občine in drugi.

Zbrane goste je najprej pozdravil predsednik UO Izolirke Vladimir Rakičič, nato pa je spregovoril direktor podjetja Venčeslav Jeras. Povedal je, da je podjetje Izolirka začelo s proizvodnjo mineralnih vlaken na Jesenicah pred več kot 20 leti. Začetki so bili skromni, toda v tehnološkem procesu je bilo precej sprememb in začeli so razmišljati tudi o večji rekonstrukciji, saj so potrebe na tržišču pokazale, da je treba izdelati nove asortimente za industrijo in gradbeništvo. Direktor podjetja je še dejal, da današnji trg ni več tak kot je bil pred leti in zahteva solidno in stalno dobavo. Začeli so razmišljati o novem načinu proizvodnje volne, ki je v svetu znan in ga vsebuje tudi prva faza v novem obratu. Tehnološka zasnova novega obrata predstavlja aglomerat najbolj uspešnih tehnologij, ki so jih sodelavci videli in proučevali širom po Evropi. V Izolirki pa pričakujejo drugo zmago, ko bodo še letos ponudili tržišču težko pričakovane trde plošče iz mineralne volne.

Direktor Izolirke je nato govoril o izgradnji objekta in povedal, da je vrednost celotne investicije okrog 800 milijonov starih dinarjev, ko

pa bosta obratovali obe liniji, bodo uredili še predelavo in izdelavo posebnih montažnih elementov. Po dosedanjih tehnologijah so v Izolirki v eni uri izdelali okrog 300 kg surove volne, z novo kupolko pa bodo lahko v istem času povečali proizvodnjo za petkrat. Vse naprave in objekti, razen šivalnega stroja, so bili izdelani doma. Tudi projekte so izdelali domači strokovnjaki v Gradbenem centru Slovenije, v tehničnem oddelku Izolirke, IMP in drugod. Ob koncu svojega pozdravnega govora se je direktor zahvalil številnim podjetjem in ustanovam, s katerimi je pri izgradnji novega objekta Izolirka sodelovala, še posebej pa Zelezarni, ki je odstopila zemljišče in uredila priključke za industrijsko ter pitno vodo, elektriko, paro, priključke na industrijski plin ter zagotovila plavžno žilindro. Podjetje Izolirka je bilo deležno vsestranske pozornosti tudi pri občinski skupščini Jesenice. Tov. Jeras je nato kolektiv Izolirke na Jesenicah izročil objekt in naprave za proizvodnjo mineralne volne s priporočilom, da dobro gospodari ter željo, da bi se delavci čimprej privadili novemu načinu dela.

- or

Nove stolpnice pri gimnaziji.

Letna skupščina vojaških vojnih invalidov iz Javornika, Koroške Bele in Bl. Dobrave

Pretekli ponedeljek so imeli svojo letno skupščino vojaški vojni invalidi iz Javornika, Koroške Bele in Blejske Dobrave v Domu upokojenec na Javorniku.

Poleg članov so se skupščini udeležili tudi nekateri predstavniki organizacij iz naše občine.

Iz poročil predsednika, tajnika in blagajnika je bilo razvidno, da se ta organizacija zelo prizadeva nuditi pomoč svojim članom. Zaradi pomanjkanja denarja so se na skupščini dogovorili, da v letošnjem letu ne bodo organizirali daljšega izleta z avtobusom, temveč bodo priredili v bližnji okolici zabavo v naravi.

Svetina Tonček je navzoče seznanil tudi o spremembah novega statuta ZB NOV in VVI. Povedal je, da je po novem statutu mandatna doba krajevnih odborov dve leti. Ker so vse krajevne organizacije v lanskem letu že iz-

vedle volitve, zato to leto ni bilo potrebno menjati članov odbora. Omenil je, da je na skupščini potrebno izvoliti delegate za občinsko skupščino.

Rozman Janez, ki se je udeležil kongresa ZZB NOV Jugoslavije v Ohridu, je govoril o vprašanju osebnih invalidov ter o perečih vprašanjih in zadevah borcev in invalidov.

V razgovoru so sodelovali nekateri navzoči člani in govorili o vprašanju zdravljenja osebnih invalidov ter o vprašanjih, ki jih srečujejo v vsakdanjem življenju. Imenovali so tudi predsednika in tajnika te organizacije.

Ob tej priložnosti so vojaški vojni invalidi iz terena Javornika, Kor. Bele in Blejske Dobrave zahvaljujejo vsem družbenim organizacijam ter obrtnikom iz naše občine, ki so jim nudili finančno pomoč za izvedbo letne skupščine.

DP

Mravlje v stolpnici

Jesenice so mesto, ki so dobile svoje središče dokaj pozno. Pred štirimi leti so pričeli graditi vrsto stolpnice blizu gimnazije. Skupno jih bo sedem od tega so tri že vseljene, za dve pa pripravljajo temelje tik za gimnazijo, tako jih ne vidimo z glavne ceste. Tako se bo središče mesta raztezalo od podvoza Podmežaklja, kjer bo kasneje zgrajen hotel, mimo supermarketa Union, banke, poslovnostanovanjskih zgradb do stolpnice pri gimnaziji.

V prvo stolpnico so se vselili leta 1966, v srednjo v avgustu 1967, v zadnjo, ki stoji ob gimnaziji pa v začetku 1969. Ljudje so se veselili novih stanovanj, toda kmalu so se začele pojavljati slabosti takih stanovanj.

Ena taka nadloga so tudi mravlje v stanovanjih. Na mravlje naletimo v vseh prostorih stanovanja. Mravlje niso samo v nižjih nadstropjih, ampak jih najdemo celo v 10 nadstropju, ki je 30 m nad zemljo.

Stanovalci so se pritoževali, enkrat, večkrat na hišni svet in na stanovanjsko podjetje. Le-to se je 30. 6. 1969 obrnilo na strokovnjaka inž. Alojza Prezlja — fitopatologa iz Ljubljane. Inž. Prezelj je prišel sam pogledat situacijo in ugotovil, da so to posebno majhne mravlje, ki merijo v dolžino le 3 mm, za-

radi česar jih bo zatreti še težje. Vsako stanovanje je dobilo pršilko in liter insekticidne tekočine. Vestno, previdno osebno delo 3 dni zaporedoma, intenzivno vsaj trikrat v enem večeru v skupni borbi s sosedi iznad in izpod, bo rodilo v kratkem času celo do 80 % uspehe. Tako je pisalo v navodilu za uporabo insekticidne tekočine. Brizgali so po kopalnici, za hladilnikom, v predsobi, na balkonu, povsod, kjer so se pojavile mravlje. Pa nič ne pomagalo. Mravlje se pojavijo med hrano, za zajtrk med marmelado, za kosilo v juhi ali kompotu, za novo leto v potici. Ljudje se sprašujejo, kako morajo tako visoko priplezati skozi toliko nadstropij, da pridejo celo do desetega nadstropja. Morda po vodovodnih ceveh, najverjetneje pa po ceveh za električno napeljavlo. Brizgajo še naprej. Morda bo kaj pomagalo, čeprav tekočina proti mravljam nima ravno prijetnega vonja, posebno zvečer pred spanjem. Vsekakor bi bilo dobro, da se odkrijejo kanali, po katerih prihajajo mravlje v stavbo. Morda bi bilo umestno brizganje in odstranitev mravelj že v kletnih prostorih. Z uničevanjem pa bo nadaljevati morda celo v prihodnjem letu.

tin

Slikarji iz Cedad razstavljajo na Jesenicah

Likovna sekcija DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice s razstavo slik slikarjev iz Cedad — Cividale, Italija, pričenja novo razstavno leto. Tako kot v minulih letih, imajo tudi letos v programu od 14 do 16 likovnih razstav na Jesenicah in štiri razstave jeseniških slikarjev izven Jesenic. V svojem programu zajemajo poleg treh svojih kolektivnih slikarskih razstav še slikarske razstave posameznikov in kolektivov iz vse Slovenije pa tudi iz zamejstva. Kot prvi gostje se nam letos predstavljajo štiri slikarji iz Cedad, in sicer: LUIGI BRONT, ALDO COLO, CARLO MUTINELLI in GUIDO TAVAGNACO s 44 likovnimi deli. V razstavljenih slikah imajo zajetih mnogo motivov tudi iz naše ožje domovine. Luigi Brant in Guido Tavagnaco sta se skupaj s slikarjem De Cillia in Colom predstavila našemu občinstvu že pred petimi leti.

LUIGI BRONT je bil rojen leta 1891 v Cedadu — Cividale, kjer tudi stalno živi. Leta 1923 so mu dodelili štipendijo Maragoni. Obiskoval je akademijo v Rimu.

Ze leta 1926 je razstavljal v Benetkah in leta 1930 v Milanu. Največ je razstavljal samostojno tudi v različnih krajih Furlanije. Na kolektivnih razstavah pa se je predstavil v Vidmu — Udine (leta 1926, 1928, 1932, 1936), v Trstu, Cornonsu, Gradiscu in Cedadu. Daljše obdobje pa je sodeloval kot odlični ilustrator. Na Jesenicah je prvič razstavljal že pred petimi leti skupaj s slikarji iz Cedad De Cillia, Colo in Tavagnaco.

ALDO COLO je bil rojen leta 1928 v Modeni. Študiral je v Benetkah in Cedadu, kjer tudi živi že od leta 1933.

Slikati je začel v povojnem času. Veliko je potoval po Evropi, za dalj časa pa se je ustavil v Normandiji, Holandiji in v Parizu.

Leta 1959 je sodeloval s svojimi deli na razstavi v Benetkah (Biennale d'Arte Trieneta) in kasneje tudi na vseh važnejših pokrajinskih razstavah.

Izdela je tudi številne freske in mozaike. Njegova dela se nahajajo v galeriji moderne umetnosti v Vidmu in v privatnih zbirkah.

CARLO MUTINELLI je bil rojen leta 1899. Čeprav ni bil iz Furlanije, je Furlanijo vžljubil in ji dal vse svoje moči, obširno znanje in požrtvovalnost. Konec decembra minulega leta je po hudi prometni nesreči preminul v bolnici v Cedadu.

Carlo Mutinelli je bil umetnik v polnem pomenu besede. Leta 1957 je postal direktor Narodnega muzeja v Cedadu. Sad neutrudnega iskanja in proučevanja zgodovine in zgodovinskih spomenikov je izdal v knjigi »Vodič po Cedadu«.

GUIDO TAVAGNACO je bil rojen leta 1920 v Moimaccu (Videm). V Vidmu tudi živi in ustvarja. Študije je končal na akademiji v Benetkah.

Doslej je sodeloval na več kakor 200 razstavah in je bil šestdesetkrat nagrajen. Sodeloval je na razstavah v Benetkah in v številnih drugih krajih Italije. Razen tega pa je razstavljal še v Berlinu, Zürichu, v ZDA in pred petimi leti tudi pri nas na Jesenicah. Njegova slikarska dela se nahajajo v številnih javnih in privatnih zbirkah v Franciji, Švici, Islandiji, Angliji, Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški, Gani, Braziliji, Kanadi, ZDA in v Jugoslaviji.

Razstavo likovnih del uglednih italijanskih slikarjev bodo odprli jutri, 17. januarja, ob 18. uri s kratkim kulturnim programom. Odprta bo vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure, do vključno 28. januarja.

Dolikovci v Celju

V soboto 10. t. m. so v avli celjskega gledališča odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Razstavo je v Celju organizirala likovna sekcija Prešeren iz Celja katere člani so v decembru razstavljali tudi na Jesenicah. To je prav gotovo pomembno in spodbudno sodelovanje likovnih amaterjev v Sloveniji, za člane jeseniškega DOLIK pa nova možnost za afirmacijo svoje nadpovprečne slovenske kvalitete.

V Celju razstavljajo: Bem dr. Dana, Čebulj Jože, Čeh Boni, Čeh inž. arh. Sašo, Dolinšek Franc, Erman Lojze, Herman Jurij, Kotnik Zdravko, Košnik Bogo, Kozamernik Janez, Lužnik Pavel, Markež Tine, Pengal Miro, Puc Andrej, Rajhman Rudi, Tomazin Tone in Zupan Cveto.

V soboto XX. EP na Jesenicah

Danes so se pričeli zbirati na Bledu tekmovalci XX. evropskega prvenstva v kegljanju na ledu. To tekmovalce bi moralo biti na zamrzlem Blejskem jezeru. Ker pa je zadnja odjuga močno zagodla organizatorjem, so to tekmovalce prenesli na umetno drsaljšče Podmežakljo.

Prireditelji so se znašli v zelo hudih težavah. Ledena ploskev na ledu ni dovolj debela in tekmovalce so morali prenesti na umetno drsaljšče Podmežakljo. S tem je nastal tudi okrnjen program tekmovalstva. Tekmovalci se bodo pomerili samo v zbijanju in bližanju za posameznike ter ekipnem tekmovalstvu. Tretja disciplina prvenstva, to je met čoka na daljavo, pa bo verjetno odpadel, v kolikor ne bo tako močan mraz, da bi Blejsko jezero zamrznilo. Nedvomno je to velika škoda, saj je ta disciplina najbolj privlačna. Tu pa velja še omeniti, da organizatorji računajo še s tretjo možnostjo, če prvenstva ne bo na Bledu ali na Jesenicah, potem naj bi bil v dvorani Tivoli s pričetkom ob 8. uri zjutraj in bi trajalo pozno v noč. Kakor so povedali organizatorji, bo na to tekmovalstvo prišlo 23 moštvo s 115 tekmovalci, 70 posameznikov za tekmovalstvo v

bližanju in zbijanju in 30 tekmovalcev za met čoka na daljavo. Med prijavljenci so najboljše kegljači na ledu iz Avstrije in Zvezne republike Nemčije, ki sta vodilni v veliki v tem zimskem športu. Nato so tu še Italijani, Švircarji in Čehoslovaki. Pričakujejo pa tudi tekmovalce iz NDR. Končno pa so tu še Jugoslovani, ki so na zadnjem evropskem prvenstvu v Celovcu zasedli kot ekipa tretje mesto, med posamezniki pa sta Ivan Piber z Bleda in Stanko Pulec z Jesenic zasedla prvo oziroma tretje mesto.

Našo reprezentanco sestavljajo: Jugoslavija I — ekipa KK Bled (Kokalj, Vovk, Piber, Košenina, Jerala), Jugoslavija II — KK Jesenice (Drinovec, Koblar, Klinar, Sodja, Vabič), Jugoslavija III — BK Jesenice (Kos, Kozjek, Zbontar, Bokan, Lipnič). Če bo nastopila še peta ekipa, jo bodo sestavljali kegljači KK Kranjske gore: Petrač, Gasar, Žerjav, Vidic in Šefman. V bližanju in zbijanju bodo tekmovali: Bučinel, Piber, Pulec, Košenina, Kokalj, Klinar, Zbontar, Drinovec, Koblar, Božič, Kos in Rozman, v metu čoka na daljavo pa: B. Jemc, R. Jemc, Žerjav, Petrač in Kozjek. — ne

Pregled nazaj, pogled naprej

Letos aprila bo minilo pet let, odkar je skupina jeseniških kinoamaterjev ustanovila filmsko skupino Odeon. Čeprav to ni bila prva kinoamaterska organizacija na Jesenicah pa je bila prva, ki je imela namen združiti vse kinoamaterje in širiti kinoamatersko dejavnost. Pred tem je že pet let deloval kino krožek na ŽIC, ki sedaj deluje v okviru FS Odeon, medtem je pričel kino krožek v Mojstrani, obenem pa je bila ustanovljena kino komisija pri občinskem odboru Ljudske tehnike.

Preteklo leto, za katerega bo naslednji teden podan obračun na rednem letnem občnem zboru pa je bilo do sedaj najuspešnejše. Največji uspeh, ki je bil plod kolektivnega dela, je vsekakor II. medklubski festival amaterskega filma organiziran v počastitev 100-letnice Železarne. Festivala se je udeležilo 48 avtorjev iz 22 klubov iz vseh republik z 80 filmi. Število filmov, ki jih je vsak klub lahko poslal, je bilo omejeno, sicer bi jih bilo veliko več, zaradi tega pa je nekoliko trpela kvaliteta. Znano je, da nekateri klubi (npr. KK Ljubljana) posnamejo vsako leto precej več kvalitetnih filmov. Vendar pa festival ni imel namen prikazati le najboljših filmov, ampak predstaviti delo tudi v manjših klubih.

Uspehi, ki so jih dosegli posamezniki na najrazličnejših festivalih amaterskega filma

po vsej Jugoslaviji pa prav tako niso majhni. Na osmih festivalih so sodelovali trije člani Odeona: Janez Hrovat, Alojz Kerštajn in Branko Alt. Osem filmov, ki so jih posneli v lanskem letu je bilo na teh festivalih predvajano dvanajstkrat. Najuspešnejši je bil Janez Hrovat s filmom Ognjena kača, za katerega je prejel dve zlati in eno bronasto medaljo ter dve posebni nagradi in Bele planjave za katerega je prejel bronasto medaljo in posebno nagrado.

Za dan republike pa je zvezni odbor LT Jugoslavije odlikoval za zasluge pri širjenju tehnične kulture dva člana Odeona: s srebrno Kidričevo plaketo Izidorja Trojarja, z bronasto pa Janeza Hrovata.

Seveda pa tudi težav ni manjkalo, ena znanih je denar, druga pa članstvo. Po spisku je v skupini okrog 40 članov, od tega pa jih ima kamere le okrog četrtna, aktivnih članov pa je okrog 15.

Za letošnje leto ima filmska skupina Odeon pripravljen bogat program dela. V jeseni preteklega leta so zopet pričeli s prirejanjem debatnih večerov. Debatni večeri, ki so ob četrkih, so primerna oblika zbiranja kinoamaterjev. Na začetku debatnega večera je običajno kratko predavanje o novostih filmske tehnike. Ne samo o novostih, tudi o napakah pri snemanju je bilo predavanje. Tudi novi formati

Super 8 in Single 8 prihajajo na Jesenice. Tudi s tem se je treba spoznati. Danes že težko dobiš napredaj kamero s klasičnim formatom, zato je treba kinoamaterje poučevati o novem. V programu imajo predavanje o novih projektorjih z možnostjo snemanja zvoka na projektorjih. Eno naslednjih predavanj bo predavanje o montaži. Vsa predavanja so demonstrirana praktično s pripomočki.

Poleg tega imajo v načrtu snemanje filmov o planinstvu, padalskem športu, komercialni filmi za Murko.

V aprilu bodo organizirali 3. medklubski festival amaterskega filma. K sodelovanju bodo povabili vse kino klube iz Jugoslavije. Prvič bodo sodelovali v informativni sekciji tega festivala tudi Avstrijci in Italijani.

Filmska skupina ODEON bo pregledala delo v preteklem letu in določila smernice za vnaprej v četrtek 22. I. 1970 ob 17. uri. Vabijo vse ljubitelje lepega filma ter kino tehnike in vse, ki jim je pri srcu napredek in razvoj kinoamaterske dejavnosti, da se udeležijo občnega zbora. Filmska skupina Odeon ima svoje prostore, dvorano in kabino za projekcijo v starem internatu, današnjem sedežu gostinskega podjetja Železar. Dvorana ima 60 sedežev. V tej dvorani bo tudi občni zbor. Po občnem zboru bo predavanje filma Moj rodni kraj, avtorja Alojza Oblaka. th

Končno rešeno...

Lani smo brali o spodrsljanju, ki ga je naredil organizator krosa AZS — Delo 9. novembra 1969. Zaradi dežja in sploh slabega vremena je organizator imel težave s sodniškim zborom. Nekateri so se odtegnili sprejetim dolžnostim, zaradi česar je trpela izvedba. Spričo velikega števila tekmovalcev je organizatorjem ušla iz rok kontrola in pregled prihoda tekmovalcev na cilj, kar je bilo posebno očitno pri mladinkah. Oškodovana je bila tudi ekipa mladincev AK Jesenice, ki je tekmovala v disciplini 5 x 2500 m in je zastopala ObZTK Jesenice. AK Jesenice je napako ugovarjal AZS s konkretno navedbo, da so petega tekača Jesenice, ki je pritekel na cilj sicer kot zadnji v ekipi, enostavno zgrešili.

AZS je z dopisom letos obvestila AK Jesenice, da je organizacijski odbor »Jeseniškega krosa AZS — Delo« 1969 ponovno pregledal zapisnike

sodnikov na cilju in ugotovil, da je komisija zgrešila tekmovalca Jesenic Marjana Obida s startno številko 822, ki je prispel na cilj kot 42. S tem je jeseniška ekipa mladincev osvojila s 119 točkami tretje mesto pred ekipo ObZTK Velenje, ki je zbrala 183 točk. AZS je v omenjenem dopisu obljubila, da bo to neljubo napako popravila z objavo v dnevnem časopisu, naši ekipi pa bo podelila zasluzeno bronasto plaketo. Plaketo so priborili atleti: Franc Tajnikar, Marko Daks-kobler, Ivan Čufar, Viktor Pavlič in Marjan Obid.

Kaj lahko rečemo k temu sicer neljubemu primeru? Vsekakor moramo priznati nepristranost AZS, ki se je potrudila, ugotovila in priznala storjeno napako ter jo tudi popravila. Ker so taki primeri bolj redki v praksi naših športnih zvez in organizacij, smo se odločili, da ga s tem popravkom objavimo.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

17. in 18. januarja amer. film TARZAN ZMAGUJE, v režiji Richarda Thorpeja, v glavni vlogi Johnny Weismüller, ob 17. in 19. uri.

19. januarja franc. barvni CS film OBRACUN V BANGKOKU, ob 17. in 19. uri.

20. in 21. januarja amer. barvni CS film LEGIJA TUJCEV, v režiji Douglasa Heyses, v glavni vlogi Guy Stockwell, ob 17. in 19. uri.

22. januarja amer. barvni film OPERACIJA PUSCICA, v režiji Michela Andersona, v glavni vlogi Sofia Loren, ob 17. in 19. uri.

23. januarja amer. barvni CS film LUCITEV PO AMERISKO, ob 17. in 19. uri.

24. januarja franc. barvni film GOSPODAR PODZEM-LJA, v režiji Georga Lotnera, v glavni vlogi Jean Gabin, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

17. in 18. januarja amer. barvni CS film LEGIJA TUJCEV, ob 18. in 20. uri.

19. in 20. januarja amer. film TARZAN ZMAGUJE, ob 18. in 20. uri.

21. januarja amer. barvni film OPERACIJA PUSCICA, ob 18. in 20. uri.

22. in 23. januarja amer. barvni film NEVARNEJSE OD MOSKIH, ob 18. in 20. uri.

24. januarja ital. barvni film TRIJE MODRI PANTER-JI, ob 18. in 20. uri.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

17. januarja franc. barvni film MLADI VOLKOVI, ob 17. uri.

18. januarja amer. barvni film MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NAŠI OTROCI, ob 17. uri.

18. januarja amer. film FEDRA, ob 19. uri.

21. januarja amer. barvni film NEVARNEJSE OD MOSKIH, ob 19. uri.

24. januarja amer. barvni CS film LEGIJA TUJCEV, ob 19. uri.

Kino ŽIROVNICA

18. januarja franc. barvni film LEPOTICA DNEVA.

21. januarja amer. film TARZAN ZMAGUJE.

25. januarja amer. barvni film NEVARNEJSE OD MOSKIH.

Kino DOVJE

17. januarja franc. barvni film LEPOTICA DNEVA.

18. januarja franc. barvni film MLADI VOLKOVI.

22. januarja amer. film TARZAN ZMAGUJE.

24. januarja amer. barvni film NEVARNEJSE OD MOSKIH.

Kino KRANJSKA GORA

17. januarja amer. barvni film MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NAŠI OTROCI.

18. januarja amer. barvni film NEVARNEJSE OD MOSKIH.

22. januarja amer. barvni CS film LEGIJA TUJCEV.

24. januarja amer. film TARZAN ZMAGUJE.

Gledališče

PETEK, 16. januarja, ob 16. uri: B. Čebulj: JANKO IN METKA — zaključena predstava za osnovno šolo Koroška Bela.

SOBOTA, 17. januarja, ob 16. uri: B. Čebulj: JANKO IN METKA — gostovanje na Breznici — predstava za osnovno šolo Žirovnica.

NEDELJA, 18. januarja, ob 16. uri: B. Čebulj: JANKO IN METKA — gostovanje na Breznici — ZA IZVEN.

Na osnovi 28. člena pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosti delovni mesti v strojnih delavnicah:

6186 D-5 delovodja tehtnic 1 prosto mesto
6152 D-3 strojno plamenski rezalec 1 prosto mesto

POGOJI:

Pod točko 1 se zahteva srednja strokovna izobrazba ali delovodska šola strojne smeri in 5 let prakse v strojni stroji; poklicna šola ključavničarja s strokovnim preizkusom ali VK in 10 let prakse na VK delovnih mestih.

Pod točko 2 se zahteva tečaj za avtogenskega rezalca in 3 leta prakse na rezanju.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadroviski sektor železarne Jesenice.

KADROVISKI SEKTOR

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

STEFANA SODJA

se zahvaljujem vsem sosedom in znancem za darovano cvetje, ključavničarjem iz obrata strojnega vzdrževanja pa za denarno pomoč.

Posebno se zahvaljujem zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za trud in prizadevnost pri njegovi dolgotrajni bolezni.

Lepa hvala govornikom ZB Jesenice in ZB Bohinjska Bistrica za poslovlilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujem se tudi pevcem iz Bohinjske Bistrice za poslovlilne žalostinke ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena ter sin z družino.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, stare mame in tašče

ANE MERLAK

se najiskrenejše zahvaljujem dr. Rosensteinovi za trud in zdravljenje.

Prisrčna hvala sostanovalcem Klavora, Bizjak, Pivk za vsestransko pomoč in venec. Lepa hvala vsem sosedom za denarno pomoč in venec. Zahvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, pevcem za žalostinke, voznikom osebnih avtomobilov Masnoglavu in Mirotu Pivku za dragoceno uslugo in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Se enkrat najlepša hvala!
Zalujoči: hčerka Ivanka z družino in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornik se zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja. Obenem želim vsem srečno in uspešno novo leto.

Milan Perat

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornik I se zahvaljujem za poslani denar, ki sem ga prejel v času, ko služim v JLA. Obenem želim kolektivu ad-justaze srečno in uspehov polno novo leto 1970.

Vojak Vojteh Furlan
V. p. 1159/94 A-VE 7
Pula

ZAHVALA

Predsedniku izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in predsedniku komisije za socialna vprašanja, kakor tudi vsej organizaciji, se iskreno zahvaljujem za pozornost in darilo, ki sem ga prejel ob novoletnih praznikih.

Husein Kostić
Savska 22/I
p. Jesenice 3

Priznanja športnikom

V torek 13. t. m. popoldan je sindikalni odbor strojnega vzdrževanja povabil v gornje prostore Kazine najboljše športnike obrata strojno vzdrževanje. To je tiste, ki so se v medobratnih tekmovanjih najboljše uvrstili oziroma ki so prvi v obratu v določenih športnih kategorijah. Na srečanju je uvodoma spregovoril predsednik sindikalnega odbora, zatem pa so športnikom razdelili nagrade.

Razpisna komisija pri amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice na osnovi 76. člena statuta zavoda

razpisuje

PROSTO DELOVNO MESTO UPRAVNIKA GLEDALIŠCA

s skrajšanim delovnim časom.

Pogoji: najmanj srednješolska izobrazba
5 let prakse v upravnih poslih in smisel za delo v kulturno-prosvetni ustanovi.

Osební dohodki po pravilniku zavoda.

Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite na naslov:

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice — razpisna komisija — Trg Toneta Čufarja št. 4 najkasneje do 31. 1. 1970.

Komisija za razpis

DRUŽBENO POLITIČNO IZOBRAZEVANJE MLADIH ŽELEZARNE JESENICE

Obveščamo vse mlade, ki so zainteresirani, da izpopolnijo svoje družbeno-politično znanje, da se prijavijo za ciklus 12 predavanj s temami socializem in religija, sodobna politična gibanja v svetu, položaj in perspektive občine in železarne Jesenice itd.

Tečaj se prične v torek, 27. januarja 1970 ob 18. uri v ZIC, nadaljevanje pa bo vsak torek po dve šolski uri ob istem času.

Vsi zainteresirani naj se prijavijo obratnim mladinskim predsednikom ali na telefon št. 218, kjer dobijo tudi ostale informacije.

Tečaj je za člane predsedstva tovarniške konference ZMS železarne Jesenice obvezen, vabljeni pa so tudi predstavniki drugih delovnih kolektivov iz občine.

Predsedstvo TK ZMS
Železarne Jesenice

Občinska konferenca ZMS Jesenice
razpisuje delovno mesto

MLADINSKEGA IN DRUŽBENEGA DELAVCA

Pogoji:

- nepopolna ali popolna strokovna ali splošna izobrazba,
- družbeno-politična praksa, zlasti pa v delu ZMS,
- kandidat mora biti član ZMS in ne starejši od 27 let,
- vsak kandidat mora k vlogi priložiti tudi še življenjepis.

Razpis velja do 25. 1. 1970. Prijave je treba poslati na občinsko konferenco ZMS Jesenice.

VABILO

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela bo imelo v soboto, 17. januarja, ob 19. uri zvečer v delavskem domu Albina in Julke Pičnik na Javorniku občni zbor. Vabijo vse člane društva in ostale ljubitelje narave, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo, ker posebnih vabil ne bodo pošiljali.

Po občnem zboru družabni večer.

Odbor PD Javornik

Kranjska gora že na varnem — Jesenicam 14. zvezdica

Letošnje hokejsko državno prvenstvo se bliža svojemu zanimivemu koncu. Videti je, da so se Jeseničanom že povsem uresničili načrti, ki so jih imeli za obe svoji moštvi: da Jesenice štirinajstič osvojijo naslov državnega prvaka, za Kranjsko goro pa, da se obdrži in družbi najboljših.

Jeseničani so imeli naslov v rokah že nekaj kol pred koncem tekmovanja. Kranjskogorci pa so si zagotovili obstoj v najvišjem tekmovanju z zmago nad vevsko Slavijo na Jesenicah s 5:3. Še deset minut pred koncem srečanja je Kranjska gora vodila s 5:0, potem pa tako popustila, da je Slavija dosegla tri zadetke. Če bi tekma trajala še dalj časa, bi se to popuščanje Kranjskogorcem lahko grdo maščevalo. Po tej zmagi ima Kr. gora štiri točke prednosti pred svojima neposrednima naslednjcema Partizanom in Slavijo.

Dva dni po tej tekmi je Kranjska gora doma igrala z Medveščakom. Žal pa je zagrakala slabše kot v prejšnjih tekmah. Razočaral pa je tudi prvi, sicer običajno dobri, napad.

Cepprav tudi Medveščak ni imel najboljšega dne, je zmagal z visokim rezultatom 3:9. V prvi tretjini so gostje po razmeroma enakovredni igri povedli z 2:0, v drugi tretjini pa je Hribar že takoj v začetku zadel vratnico, ploščica se je odbila od Piriha, ki jo je prisrebno porinil v mrežo. Že v 6. minuti pa je Ambrožič izenačil rezultat.

Medveščak je kmalu povedel s 4:2, zaradi slabe obrambe vratarja Makuca, ki si je prejšnji dan na treningu poškodoval oko. Po teh dveh zadetkih je zamenjal Robič, ki pa je v štirih minutah prejel tri zadetke. V vratih se je spet pojavil Makuc, ki je branil do konca srečanja, ki ni bilo preveč zanimivo. V zadnjem delu igre je Medveščak zmagal z 2:1, zadetek za domače pa je dosegel Smagin.

Istega dne so Jeseničani v Ljubljani premagali Slavijo z 12:2. Tudi ta tekma ni bila posebno zanimiva.

Prva tretjina se je res končala le z 2:1, to pa zato, ker

so Jeseničani zaigrali preležno, Slavija pa se jim je na vso moč upirala. V drugi tretjini pa so gostje resneje prišli za svoje palice, kar se je poznalo tudi v rezultatu, pa tudi Slaviji je že primanjkovalo moči. Ta tretjina je bila 5:0, zadnja pa 5:1 za goste. Zadetek za Jesenice so dosegli: Mlakar (1), Tišler (14), Zbontar (23), Ravnik (28), Hiti (29), Felc (33), Razinger (35), Smolej (44), Felc (45), Hiti (46), T. Košir (52), Tišler (60).

Kranjska gora pa je imela v tem tednu še eno srečanje, v katerem tudi ni mogla pričakovati dosti izkupička. V Ljubljani je izgubila z Olimpijo z 9:0. Kljub visokemu porazu, pa mladi Kranjskogorci niso igrali tako slabo. Najbolje so še zaigrali v drugi tretjini, ko so si ustvarili precej lepih priložnosti za zadetek, pa jih niso znali realizirati.

V ponedeljek zjutraj so Jeseničani odšli na turnejo v Avstrijo in Italijo, da bi odigrali srečanja za alpski pokal. Prvo tekmo so igrali z IEV Innsbruck. Jeseničani so že tri leta zapored doslej s tem moštvom vedno izgubili z enim zadetkom razlike, šele pred kratkim pa je Innsbruck doma v tem tekmovanju premagal celovški KAC. Zato je bila zmaga Jesenic nad tem nasprotnikom s 6:2 (1:0, 3:2, 2:0), precejšnje presenečenje. Z lepim hokejem in mnogimi kombinacijami so Jeseničani kljub nenaklonjenima sodnikom nadigrali domačine.

V drugi tekmi te turnee so naši fantje tudi zmagali. Moštvo Bolzana je bilo za njih razmeroma mehek oreh in dobili so s 6:0 (v prvi tekmi doma oz. v Ljubljani so zmagali z 8:3). Gole za Jesenice so dosegli: Eržen (5), Zbontar (18), Felc (24), S. Košir (36), Felc (40), T. Košir (59).

Po povratku s turnee bodo Jeseničani že 17.1. igrali v Beogradu proti Partizanu, 21. januarja bomo na Jesenicah gledali zanimiv spopad z Medveščakom, 24. 1. pa v Ljubla-

ni Olimpija : Jesenice.

Kranjska gora pa bo dvakrat igrala v gosteh. Najprej 21.1. v Beogradu, 24.1. pa v Ljubljani proti Slaviji.

Pričela pa se je tudi že slovenska hokejska liga za mladince. V prvi tekmi so Jeseničani v Ljubljani premagali Olimpijo s 7:2. K tej zmagi pa sta največ prispevala Franci Zbontar in Sašo Košir, ki sta sicer že igrala prvega moštva, zaradi svojih let pa še vedno lahko igrata pri mladincih. Zbontar je dosegel kar 5 zadetkov ter S. Košir in Hiti po enega.

Z

Republiško prvenstvo

V nedeljo 18. t.m. bo v izvedbi sankaskega kluba SD Jesenice na cesti Plavški rovt—Zerjavec, prvo republiško prvenstvo v sankanju na naravnih progah s tekmovalnimi sankami. Program tekmovanja obsega štiri teke enosodov in dva teka dvosodov. Zaradi obsežnosti programa bo tekmovanje razdeljeno na dva dela. Prvi del se bo pričel ob osmi uri zjutraj in bo obsegal dva teka enosodov in en tek dvosodov, drugi del pa ob trinaesti uri in bo prav tako obsegal dva teka enosodov in en tek dvosodov.

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj bo ob 17. uri v hotelu Pošta na Jesenicah. Upajmo da bo vreme izvajalcu tekmovanja naklonjeno, predvsem zaradi trenutnega pomanjkanja snega, kar povzroča posebno velike skrbi šefu proge Dragotu Dokl.

Republiško prvenstvo bo tudi tretje in zadnje kvalifikacijsko tekmovanje za sestavo reprezentance, ki bo odpotovala na evropsko prvenstvo v Kapfenberg.

J. J.

Drugo kvalifikacijsko tekmovanje

Minulo nedeljo 11. t.m., je bilo v Selcah nad Škofjo Loko X. meddržavno tekmovanje v sankanju v okviru tekmovanja Po stezah partizanske Jelovice. To je bilo tudi drugo kvalifikacijsko tekmovanje za sestavo reprezentance Slovenije za prvo evropsko prvenstvo v sankanju na naravnih progah, ki bo ta mesec v Avstriji. Tekmovali so na 1000 m dolgi progi s poprečnim padcem 10,5 %, višinsko razliko 105 m in 14 zavoji. Južno vreme in dež sta progo zelo zmečala, kar se je tudi poznalo na rezultatih. Skupno je nastopilo 152 tekmovalcev.

Tekmovalci v skupini tekmovalnih sank so progo prevozili dvakrat, z navadnimi sankami pa enkrat. Prav tako so po eno vožnjo opravili tudi vsi dvosedi.

REZULTATI:

Tekmovalne sank:

Članice: 1. Ovsenek, TVD Tržič — 3:17,3; 2. Tišler, TVD Tržič — 3:26,3; 3. Klemenc — SD Jesenice — 4:06,9;

Mladinke:

1. Trojar, TVD Bohinj — 3:45,8; 2. Klanšič, Sak Begunje — 4:05,8; 3. Kotnik, SD Triglav — 4:42,3;

St. člani:

1. Česen, 3:14,7; 2. Ovsenek — 3:20,8; 3. Teran — 3:28,8 (vsi TVD Tržič);

Člani:

1. Zupan Stefan, Sak Begunje — 3:11,6; 2. Ulčar, SD Jesenice — 3:17,6; 3. Resman Peter, Sak Begunje — 3:18,8; 4. Mencinger, TVD Bohinj — 3:20,0; 5. Klinar Maks, SD Jesenice — 3:21,4; 6. Rabič TVD Bohinj — 3:21,8;

Mladinci:

1. Heberle, Sak Begunje — 3:28,8; 2. Tušek, TVD Selca — 3:39,6; 3. Divjak, 3:40,6; 4. Rihtar — 3:44,5; 5. Šlibar — 3:45,0 (vsi Jesenice);

Dvosedi:

1. Ulčar—Klinar, SD Jesenice — 1:49,2; 2. Mencinger—Rabič, TVD Bohinj — 1:50,8; 3. Zupan J.—Hočevar, 1:57,5; 4. Zupan S.—Metc, 1:59,2 (vsi Sak Begunje); 5. Stefanin M.—Lavtižar, SD Jesenice, 2:01,6.

Na tekmovanju so se kot najbolj homogenega ekipa pokazali tekmovalci Sak Begunje, zelo dobri pa so bili pri članih tudi tekmovalci TVD

Bohinj in prav škoda je, da se niso udeležili prvega kvalifikacijskega tekmovanja decembra 1969 na Jesenicah. Tako je vrstni red desetih kandidatov za sestavo reprezentance po drugem kvalifikacijskem tekmovanju naslednji:

1. Ulčar, 2. Klinar (oba SD Jesenice), 3. Zupan Stefan, 4. Resman Peter, 5. Zupan Janec, 6. Heberle (vsi Sak Begunje), 7. Bahun (TVD Tržič), 8. Gašperin (Sak Begunje), 9. Divjak (SD Jesenice), 10. Česen ml. (TVD Tržič). Razen Heberla in Divjaka, ki sta še mladince, so vsi ostali člani.

Navadne sank:

Članice: 1. Solar Anka, TVD Selca — 2:13,3; 2. Dolar Cveta, TVD Selca — 2:16,5; 3. Meglič Marija, BPT Tržič — 2:21,4;

Mladinke:

1. Perko Zorka 2:06,1; 2. Kolenc Marija, 2:10,8; 3. Solar Marija 2:16,4 (vse BPT Tržič);

St. člani:

1. Valjavec, 1:49,5; 2. Ahačič, 1:57,7; 3. Tišler

2:03,4 (vsi BPT Tržič), 4. Razinger Vinko, SD Jesenice — 2:04,1

Člani: 1. Dokl, SD Jesenice — 1:47,6; 2. Janc, 1:51,5; 3. Meglič, 1:52,8; 4. Golmajer, 1:53,0 (vsi BPT Tržič); 5. Ceferin, TVD Selca — 1:57,0.

Mladinci: 1. Perko, 1:51,4; 2. Valjavec, 1:52,0 (oba BPT Tržič); 3. Petelinkar, TVD Sora, 2:11,5; 4. Tušek, 2:14,6; 5. Pegam, 2:17,5 (oba TVD Selca);

Dvosedi: 1. Srečnik—Ahačič, 2:01,3; 2. Perko—Janc, 2:01,5; 3. Valjavec A.—Valjavec B., 2:05,3 (vsi BPT Tržič), dvosed Dokl—Soklič, SD Jesenice s časom 2:07,2 je bil šesti.

Iz tega dela tekmovanja je pohvaliti posebno Draga Dokla, SD Jesenice, ki mu je uspelo v članski konkurenci iztrgati dolgoletni primat Tržičanom, medtem ko so bili v vseh ostalih skupinah ponovno najboljši Tržičani.

J. J.

Množična manifestacija pionirjev

V spomin na junaske borbo partizanske vojske in njihovo zmago nad številčno močnejšim okupatorjem v Dražgošah, je bilo v soboto 10. januarja na Lancovem smučarsko tekmovanje gorenjskih osnovnih šol v veleslalomu in tekih. To je bilo zares množično tekmovanje, saj se ga je udeležilo čez 260 pionirjev in pionirk. Kljub pomanjkanju snega je organizator SK Radovljica zelo dobro pripravil progo tako za veleslalom kot za teke.

Proga za veleslalom je bila za vse enako dolga in sicer 450 m in je imela 15 vrtic. Tekaske proge za učenke je bila dolga 2 km, za učence pa 3 km.

REZULTATI:

VELESALOM — UCENKE

(70): 1. Oitzl (Kr. g.), 43,8; 2. Grilc (Jes.), 44,8; 3. Bogataj (Trž.), 45,1; 4. Košir (Železniki), 45,8; 5. Oitzl II. (Kr. g.), 46,2.

EKIPE:

1. OS Staneta Zagorja Lipnica, 2. OS Zirovnica, 3. OS Lesce.

UCENCI (105):

1. Kovač (Ziri) 39,0; 2. Jekler (Jes.) 40,3; 3. Galičič (Rad.) 40,4; 4. Kemperle (B. Bistr.) 41,2; 5. Kolar (Trž.) 41,6.

EKIPE:

1. OS Tržič, 2. OS Zirovnica, 3. OS Lesce.

TEKI — UCENKE (22):

1. Lotrič (Lip.) 6,40; 2. Fister (Lip.) 6,57; 3. Burgah (Lesce) 47,18; 4. Jančar (Zirov.) 7,42; 5. Legat (Zirov.) 7,43.

UCENCI (63):

1. Gregorič (Zirov.) 7,48; 2. Kavčič (Železniki) 7,54; 3. Kordež (Lip.) 7,55; 4. Trpin (Jes.) 7,56; 5. Smolej (Zirov.) 8,05.

EKIPE:

(2 tekmovalca, 1 tekmovalka): 1. OS St. Zagorja Lipnica 22,49; 2. OS Zirovnica 24,25; 3. OS Lesce 25,01; 4. ar-az

Za halo že prvi milijon S din

Od 6.1. do 12.1. letos je bilo za dvorano, ki jo mislimo zgraditi Podmežakljo, vplačano 2185,—din prostovoljnih prispevkov. Tokrat so pomoč prispevali:

Franc Koren — 100 (Zasip), Bogdan Tratnik — 100, Stane Vardjan — 30 (oba iz Ljubljane), člani kolektiva — Atelje za zlatarstvo Ljubljana — 755, Albin Korošec — 50 (Kranjska gora), Roman Štravs — 50, Albin Smolej — 50, Stanko Stariha — 50 (vsi z Jesenic) in sindikat Železarne — kolektiv strojnega vzdrževanja — 1.000 din.

Skupno je bilo doslej zbrano 11.697,00 N din. Zanimivo pri tem je, da so samo Ljubljancani k tej vsoti prispevali že 3765,00 din. Vplačniki pa so bili tudi iz ostalih krajev, predvsem Gorenjske.

Gradbeni odbor upa, da prostovoljni prispevki na njegovem žiro računu pri SDK Jesenice št. 5153-278, še dolgo ne bodo usahnili.